

1. Inleiding

Dit onderzoek is verricht in opdracht van het Expertisecentrum Veiligheid Avans te 's- Hertogenbosch. Het expertisecentrum werkt samen met de Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden. De stichting is gevestigd op Sint Maarten, Nederlandse Antillen en is verantwoordelijk voor de reclasseringswerkzaamheden.

Dit onderzoek is verricht om te onderzoeken of de juridische voorwaarden, zoals die nu zijn opgenomen in artikel 11 van de Beschikking Elektronisch Toezicht moet worden aangepast voor de toepassing van elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis. Met dit onderzoek zou een mogelijke oplossing kunnen worden aangereikt voor het tekort aan detentiecapaciteit, als een gevolg van de toenemende criminaliteit op Sint Maarten. Dit onderzoek is verricht in opdracht van het Expertisecentrum Veiligheid Avans te 's-Hertogenbosch in het kader van het onderzoeksprogramma Detentiewezen en Mensenrechten op de Nederlandse Antillen. Het onderzoek is verricht op Sint Maarten, Nederlandse Antillen, bij de Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden. Tevens is dit onderzoek verricht in het kader van mijn afstudeerscriptie voor de Juridische Hogeschool Avans- Fontys. De Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden is belast met het toezicht op de uitvoering van elektronisch toezicht en zodoende gebaat bij een dergelijk onderzoek.

Gezien de toenemende criminaliteit en het toenemende tekort aan detentiecapaciteit¹ op Sint Maarten vormt de resocialisatie en integratie van (ex-)gedetineerden een groot probleem. De probleemstelling die is opgesteld dient te leiden tot aanbevelingen die een juridische oplossing kunnen bieden voor de situatie. De bijbehorende doelstelling luidt als volgt;

De doelstelling is het opstellen van een rapport voor 15 mei 2009, met een uitwerking van de juridische voorwaarden die dienen te worden geformuleerd of aangepast, in de Beschikking Elektronisch Toezicht, voor de toepassing van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis.

De centrale vraag die uit bovenstaande kan worden afgeleid is;

Dienen de juridische voorwaarden, zoals deze zijn opgenomen in artikel 11 van de Beschikking Elektronisch Toezicht van de Nederlandse Antillen, te worden aangepast voor de toepassing van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis in de rechtspraktijk van het eilandgebied Sint Maarten?

De relevantie van dit onderzoek ligt in het feit dat de detentiecapaciteit niet toereikend om strafvonnissen ten uitvoer te leggen op Sint Maarten. Op dit moment zitten veel arrestanten te lang in de politiecellen in afwachting van hun verdere vervolging en berechting en worden in sommige gevallen niet overgebracht naar de juiste instelling. Een alternatieve vorm van detentie, zoals elektronisch toezicht, kan bijdrage aan de (re-)socialisatie van de arrestanten in de vorm van werk of onderwijs en uiteindelijk leiden tot vermindering van de criminaliteit.

¹ Drs. P.D. Lucas MC en J.I. de Groote, *Plan veiligheid Sint Maarten 2007*

Er bestaan twee varianten van elektronisch toezicht. Het zogenaamde 'achterdeur' model en het 'voordeur' model. Het voordeurmodel bestaat uit twee varianten, elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis en bij het opleggen van een voorwaardelijke straf. Elektronisch toezicht aan de achterdeur heeft betrekking op gedetineerden die in de gevangenis zitten en een straf hebben gekregen. Voordat de voorwaardelijke invrijheidstelling aanvangt, mogen sommige gedetineerden met verlof. Dit verlof kan worden voorzien van bijzondere voorwaarden, zoals elektronisch toezicht. Elektronisch Toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis wordt opgelegd voordat er daadwerkelijk een vonnis is uitgesproken en een straf is opgelegd.

De variant van elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis kan een positieve uitwerking hebben op de detentiecapaciteit, die nu niet toereikend is voor de ten uitvoerlegging van straffen. Sommige strafvonnissen kunnen niet volledig ten uitvoer worden gelegd vanwege een tekort aan detentiecapaciteit. Door deze situatie moet het Openbaar Ministerie vaker een beroep doen op het fenomeen 'trein'. Dit houdt in dat gedetineerden al in vrijheid worden gesteld voordat zij hun hele straf hebben uitgezeten.

In sommige gevallen komen gedetineerden al vrij voor de datum van de voorwaardelijke invrijheidstelling en zonder advies van de Reclassering en het Centrale College van de Reclassering. Door elektronisch toezicht de schorsing van de voorlopige hechtenis toe te passen worden verdachten die in voorlopige hechtenis zitten onder toezicht buiten de instelling gelaten, waardoor er plaats wordt gecreëerd voor de degenen die zijn veroordeeld en hun straf moeten uitzitten. Het opleggen van elektronisch toezicht aan de voordeur kan tevens een positieve invloed hebben op minderjarige verdachten aangezien zij zo de kans krijgen om een opleiding te volgen of een vak te leren. Zodoende is de kans kleiner dat zij worden geplaatst tussen oudere (en soms meer ervaren) gedetineerden.² Dit onderzoek richt zich op de variant van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis, de zogenaamde 'voordeur' variant. De variant van elektronisch toezicht bij een voorwaardelijke straf wordt in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten.

Voor de uiteenzetting van het juridische kader is er vooral gebruik gemaakt van deskresearch. In een later stadium, bij het verzamelen van de resultaten is er gebruik gemaakt van fieldresearch in de vorm van interviews met de betrokken partijen. Om de betrouwbaarheid van het onderzoek te waarborgen is er gebruik gemaakt van bronnen uit de literatuur en internet die te herleiden zijn naar de auteur en publicatiedatum.

In deze scriptie zal eerst in hoofdstuk drie uiteen worden gezet wat elektronisch toezicht is en wat de varianten zijn. Tevens wordt in dit hoofdstuk kort aandacht besteed aan deze variant van elektronisch toezicht in Nederland. In hoofdstuk vier wordt vervolgens de plaats van elektronisch toezicht in het Antilliaanse (straf)recht bepaald en de wettelijke grondslag. De Beschikking Elektronisch Toezicht staat centraal in hoofdstuk vijf en de partijen die betrokken zijn bij de uitvoering van deze beschikking. Tevens worden in dit hoofdstuk de voorwaarden, zoals die gelden aan de achterdeur en de voordeur besproken en het beleid dat in de huidige rechtspraak van Sint Maarten aanwezig is. In hoofdstuk zes worden de juridisch en praktische knelpunten aangehaald en enkele aanbevelingen die de betrokken partijen hebben ten aanzien van deze knelpunten. In hoofdstuk zeven is een conclusie geformuleerd, gevolgd door de aanbevelingen in hoofdstuk acht. Tenslotte staat in hoofdstuk negen een korte evaluatie van dit onderzoek en volgen in de hoofdstukken tien en elf de bibliografie en de bijlagen.

² zie bijlage 1: *Beschikking Elektronisch Toezicht (toelichting)*, 10 augustus 2005

2. Elektronisch Toezicht

Ter inleiding van dit onderzoek naar de toepassing van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis zal eerst uiteen worden gezet wat de procedure van elektronisch toezicht precies inhoudt. In paragraaf 2.1 worden de verschillende varianten van elektronisch toezicht benoemd, de achterdeurprocedure en de voordeurprocedure. Vervolgens zal de achtergrond van de toepassing van elektronisch toezicht worden uitgewerkt in paragraaf 2.2 met betrekking tot de straffen en sancties. Tenslotte zal kort worden verwezen naar de toepassing van elektronisch toezicht in Nederland in paragraaf 2.3.

2.1 Varianten van elektronisch toezicht.

Elektronisch toezicht (ET) is een alternatieve vorm van detentie waarbij de gedetineerde gedwongen op een plaats verblijft, die vooraf is afgesproken, voorzien van een enkelband (zender) die in elektronische verbinding staat met een computer (de ontvanger)³. De computer bevat een individueel afgestemd dagprogramma, dat in samenwerking met de Reclassering wordt opgesteld en gecontroleerd.⁴ Tevens staat de computer in verbinding met een meldcentrale, die het aangeeft als de gedetineerde zich niet aan de gemaakte afspraken houdt en niet op de afgesproken tijd aanwezig is op de juiste plaats. In de toekomst zal er ook gewerkt worden met GPS systemen (permanente elektronische monitoring). Gedetineerden zijn op deze manier gedetineerd in hun eigen omgeving, maar met strikt afgebakende vrijheden.⁵ Op deze manier wordt de gedetineerde in staat gesteld om toch deel te nemen aan maatschappelijke activiteiten, zoals onderwijs of werk. Dit is een methode die de resocialisatie van de gedetineerde kan bevorderen indien deze na detentie weer in vrijheid wordt gesteld.

Elektronisch toezicht kan worden verdeeld in twee varianten, de procedure aan de 'achterdeur' en de procedure aan de 'voordeur'. De eerste variant wordt toegepast bij verlof, voorafgaand aan de voorwaardelijke invrijheidstelling. De tweede variant heeft betrekking op elektronisch toezicht bij een voorwaardelijke gevangenisstraf of bij het schorsen van de voorlopige hechtenis.

Elektronisch toezicht aan de achterdeur heeft betrekking op gedetineerden die na een eindvonnis van de rechter, dat onherroepelijk is geworden, gedetineerd zijn en na tweederde van de straf in aanmerking komen voor verlof. Dit verlof gaat vooraf aan de voorwaardelijke invrijheidstelling.⁶ De voorwaardelijke invrijheidstelling is opgenomen in artikel 18 van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen (SrNA)⁷. De mogelijkheid voor verlof, voorafgaand aan de voorwaardelijke invrijheidstelling is neergelegd in artikel 39 van de Landsverordening beginselen gevangeniswezen⁸. De periode van elektronisch toezicht mag niet meer bedragen dan zes maanden en kan worden voorzien van bijzondere voorwaarden.

³ http://www.reclassering.nl/documents/Factsheets/Factsheet_Enkelband_versie281008.pdf

⁴ http://www.reclassering.nl/documents/Factsheets/Factsheet_Enkelband_versie281008.pdf

⁵ C. Kelk, *Nederlands detentierecht*, Kluwer 2004, p. 258

⁶ D.V.A. Brouwer, W. Wedzinga *Voorarrest volgens het Wetboek van Strafvordering voor Aruba en de Nederlandse Antillen*, p. 56

⁷ zie bijlage 5: artikel 18 Wetboek van Strafrecht Nederlandse Antillen

⁸ zie bijlage 5: artikel 39 Landsverordening beginselen gevangeniswezen

Deze bijzondere voorwaarden zijn tevens neergelegd in artikel 39 van de Landsverordening beginselen gevangeniswezen en één van de voorwaarden is elektronisch toezicht.

De procedure van elektronisch toezicht aan de 'voordeur' is een bijzondere voorwaarde bij de schorsing van de voorlopige hechtenis of een sanctie die is gekoppeld aan het voorwaardelijke deel van een voorwaardelijke veroordeling.⁹

Het opleggen van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis is van toepassing op verdachte waarvan het vonnis nog niet onherroepelijk is geworden en waarvan de rechter een taakstraf onvoldoende acht. Het opleggen van deze voorwaarden is afhankelijk van de aard van het misdrijf en de persoon van de dader.¹⁰

2.2 De achtergrond van de toepassing van elektronisch toezicht

Voor de handhaving van de geldende normen in de maatschappij bestaat het strafrecht van de Nederlandse Antillen uit materieel en formeel strafrecht. Het strafrecht is een sanctierecht dat gedrag toetst aan de materiele normen, zoals deze zijn opgesteld. Deze normen strekken tot het bevorderen, in stand houden of handhaven van de rechtsorde in de maatschappij.¹¹

De strafbare feiten worden in twee categorieën ingedeeld, de misdrijven en de overtredingen. Overtredingen zijn in verhouding tot misdrijven lichtere vergrijpen. Misdrijven daarentegen zijn meer ernstige vergrijpen. De straffen worden onderverdeeld in hoofdstraffen en bijkomende straffen. De hoofdstraffen bestaan uit gevangenisstraf, hechtenis, taakstraf of een geldboete, zoals neergelegd in artikel 9 SrNA. Voor zowel de hoofd- als bijstraffen geldt hetzelfde minimum, daarentegen worden de maxima in elke bijzondere strafbepaling vastgelegd.

Naast deze vormen van straffen, kan de rechter ook een voorwaardelijke veroordeling uitspreken. Bij deze veroordeling is eigenlijk de executie van de straf het voorwaardelijke deel.¹² De rechter kan de executie van de straf afhankelijk maken van bijzondere voorwaarden. Indien de veroordeelde een van de voorwaarden schendt, kan de rechter alsnog op verzoek van het Openbaar Ministerie geheel of gedeeltelijk de straf laten executeren.

De sancties kunnen in twee onderdelen worden verdeeld, sancties die van invloed zijn op het gedrag van de gedetineerde en sancties die rekening houden met de maatschappelijke wensen. Respectievelijk is dit de speciale en generale werking van de strafrechtpleging.¹³

De speciale werking kan preventief werken door bijvoorbeeld het plaatsen van een gedetineerde in een inrichting, de vrijheidsbenemende sanctie. Deze sanctie kan ook delictbevorderend werken en een slechte invloed hebben op de gedetineerde, aangezien de maatschappelijke stabiliteit van de gedetineerde na vrijlating kan worden aangetast. De generale werking heeft betrekking op de afschrikkende werking van de strafrechtpleging op derden en heeft als doel toekomstige criminaliteit te voorkomen.

⁹ zie bijlage 1: *Beschikking Elektronisch Toezicht (toelichting)*, 10 augustus 2005

¹⁰ C. Filemon, *Project Elektronisch Toezicht*, december 2006

¹¹ M.A. Loth, J. Sybesma, *Inleiding tot het Nederlands-Antilliaans recht*, Boom Juridische uitgevers 2003, p. 140

¹² M.A. Loth, J. Sybesma, *Inleiding tot het Nederlands-Antilliaans recht*, Boom Juridische uitgevers 2003, p. 171

¹³ M.A. Loth, J. Sybesma, *Inleiding tot het Nederlands-Antilliaans recht*, Boom Juridische uitgevers 2003, p. 166

De toepassing van elektronisch toezicht kan worden aangemerkt als een methode die beide elementen in zich heeft. Zo gaat de speciale werking uit van het feit dat de deelnemer als het ware in huis is gedetineerd en niet vrij is om naar buiten te gaan, buiten de afgesproken tijden. Deze manier van detentie zal minder delictbevorderend werken aangezien de betrokkene de mogelijkheid krijgt om deel te nemen aan maatschappelijke activiteiten zoals onderwijs en werk. De generale preventie hangt samen met het feit dat de deelnemer wordt uitgesloten van elektronisch toezicht als deze zich niet aan de afspraken houdt en teruggezonden wordt naar de instelling. Op deze manier gaat er een generale werking uit naar andere mogelijke deelnemers, die op deze manier ervaren dat elektronisch toezicht een serieuze voorwaarde is waaraan moet worden voldaan. Als deelnemers ervaren, dat bij goed gedrag, de mogelijkheid bestaat om buiten de instelling te functioneren kan dit een positieve invloed hebben op hun gedrag.

2.3 Elektronisch Toezicht in Nederland

Dit onderzoek richt zich op de toepassing van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis op Sint Maarten. Het Antilliaanse recht is afgeleid van het Nederlandse recht, maar is wel een op zichzelf staande rechtspraktijk. De wetgeving ten aanzien van elektronisch toezicht in Nederland is niet van toepassing op Sint Maarten, maar kan wellicht dienen als voorbeeld voor eventuele aanbevelingen ter afronding van dit onderzoek.

Elektronisch toezicht wordt toegepast in de vorm van een zender (enkelband) en een ontvanger (kastje).¹⁴ Tegenwoordig wordt ook steeds meer gebruik gemaakt van de mogelijkheid GPS (permanente elektronische monitoring) en stemherkenning.¹⁵ Deze laatste optie vindt plaats via een vast telefoonnetwerk. Tijdens de periode van elektronisch toezicht volgt de deelnemer een dagprogramma dat is opgesteld. De ontvanger staat in verbinding met een vaste telefoonlijn, die in verbinding staat met een meldkamer van een particulier beveiligingsbedrijf. Indien de deelnemer zich niet aan het dagprogramma houdt, word er een alarmmelding afgegeven. Vervolgens wordt de Reclassering ingelicht en deze neemt contact op met de deelnemer om na te gaan wat de reden van het alarm is.¹⁶

Voor het vorderen van elektronisch toezicht dient een Reclasseringsrapport te zijn opgevraagd en uitgebracht. In dit adviesrapport wordt tevens aangegeven welke vorm van elektronisch toezicht de voorkeur heeft, gelet op de persoon en de omstandigheden van het geval.¹⁷ Personen die in aanmerking komen voor elektronisch toezicht worden aangemeld door de Bureaus Sociale Dienstverlening (BSD's) van penitentiaire inrichtingen, advocaten en het Openbaar Ministerie.¹⁸ Het reclasseringsrapport wordt opgevraagd door het Openbaar Ministerie die de voorwaarden van elektronisch toezicht kan vorderen, maar de beslissing is uiteindelijk aan de rechter, de Selectie en Advies Commissie (SAC) die de aard en het karakter van de voorwaarden formuleert.¹⁹

¹⁴ <http://www.rechtspraak.nl/files/stcrt2005-252.pdf>

¹⁵ <http://www.rechtspraak.nl/files/stcrt2005-252.pdf>

¹⁶ Elektronisch toezicht in Nederland, *uitkomsten van het experiment*, E.C. Spaans e.a. (WODC rapport), Den Haag 1997

¹⁷ <http://www.rechtspraak.nl/files/stcrt2005-252.pdf>

¹⁸ Elektronisch toezicht in Nederland, *uitkomsten van het experiment*, E.C. Spaans e.a. (WODC rapport), Den Haag 1997

¹⁹ <http://www.rechtspraak.nl/files/stcrt2005-252.pdf>

Er zijn geen gevallen bekend van elektronisch toezicht met minderjarigen, alleen de rechtbank Groningen heeft een pilot gedraaid met deze variant. Indien er elektronisch toezicht wordt toegepast bij minderjarigen dienen er afspraken te worden opgesteld op arrondissementsniveau tussen het Openbaar Ministerie, de Kinderbescherming en Reclassering Nederland.²⁰ Tevens kunnen er op lokaal niveau nadere afspraken worden gemaakt over de toepassingsmogelijkheden van elektronisch toezicht. Dit kan bijvoorbeeld in het geval van veelplegers, voetbalvandalen of jong volwassenen.²¹

Elektronisch toezicht wordt in Nederland toegepast bij verlop, dat vooraf gaat aan de voorwaardelijke invrijheidstelling. In Nederland bestaat ook de mogelijkheid voor het vorderen van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis en bij een voorwaardelijke veroordeling.

De Officier van Justitie kan aan de vordering tot het schorsen van de voorlopige hechtenis voorwaarden verbinden, nadat er een reclasseringsadvies is opgevraagd bij de Reclassering.²² In het rapport wordt aangegeven welk reclasseringsmiddel de voorkeur heeft. Tevens wordt door de Reclassering aangegeven in welke mate het elektronisch toezicht de bewegingsvrijheid beperkt en in hoeverre de verdachte in staat is zich aan de bijzondere voorwaarden te houden. Er wordt op voorhand geen verdachte uitgesloten van de toepassing van elektronisch toezicht, tenzij een verdachte zich onmogelijk aan de voorwaarden kan houden, bijvoorbeeld door het ontbreken van een vaste verblijfplaats of de verwachting dat een verdachte zich niet aan de afspraken kan houden.²³

Indien een verdachte de bijzondere voorwaarden overtreed licht de reclasseringsmedewerker direct de Officier van Justitie in, die de vordering tot opheffing van de schorsing van de voorlopige hechtenis vordert. In afwachting van de beslissing van de rechter, geeft de Officier van Justitie het bevel tot aanhouding, zoals opgenomen in artikel 84 Wetboek van Strafrecht.²⁴ Indien de toepassing van elektronisch toezicht is gevorderd in het kader van een voorwaardelijke veroordeling kan de Officier van Justitie, bij niet naleving van de voorwaarden, een verzoek indienen voor de tenuitvoerlegging van de gevangenisstraf.

Bovenstaande voorwaarden zijn opgenomen in de Aanwijzing Elektronisch Toezicht (2005A026) en opgesteld door het Openbaar Ministerie. Deze aanwijzing is bedoeld voor de hoofden van de parketten en de Reclassering Nederland. In deze aanwijzing staat aangegeven wat de voorwaarden zijn voor het schorsen van de voorlopige hechtenis.

I. Elektronisch toezicht als bijzondere voorwaarde bij de schorsing van het bevel voorlopige hechtenis²⁵

- 1. Aan de vordering tot schorsing van het bevel voorlopige hechtenis kan de officier de toepassing van elektronisch toezicht verbinden. Elektronisch toezicht is het technisch hulpmiddel waarmee de naleving van de bijzondere voorwaarde wordt gecontroleerd c.q. ondersteund. De officier vraagt ter voorbereiding op zijn vordering een reclasseringsadvies aan, waarin expliciet wordt ingegaan op de maximale duur van de periode gedurende welke de verdachte in staat wordt geacht zich aan de bijzondere voorwaarde te houden en waarin tevens wordt aangegeven in welke mate het elektronisch toezicht de bewegingsvrijheid beperkt. Aard en karakter van de bijzondere voorwaarde moeten betrekking hebben op het gedrag van de verdachte en strekken tot verwezenlijking van het doel van de voorlopige hechtenis.*

²⁰ <http://www.rechtspraak.nl/files/stcrt2005-252.pdf>

²¹ <http://www.rechtspraak.nl/files/stcrt2005-252.pdf>

²² <http://www.rechtspraak.nl/files/stcrt2005-252.pdf>

²³ <http://www.rechtspraak.nl/files/stcrt2005-252.pdf>

²⁴ <http://www.rechtspraak.nl/files/stcrt2005-252.pdf>

²⁵ http://www.om.nl/organisatie/beleidsregels/overzicht/executie_afdoening/@144225/aanwijzing_1/

2. *Geen verdachte is op voorhand wegens de aard van het delict van toepassing van elektronisch toezicht uitgesloten. Contra-indicaties zijn gelegen in de (feitelijke) onmogelijkheid van de verdachte zich aan de afspraken te kunnen houden (bijv. door het ontbreken van een aanvaardbaar verblijfsadres) of zijn gebaseerd op de inschatting van de reclassering dat de verdachte zich niet aan de strikt na te leven afspraken zal houden.*
3. *Bij overtreding van de bijzondere voorwaarde licht de reclasseringsorganisatie belast met het toezicht op de verdachte onmiddellijk de officier in waarna deze onverwijld de vordering tot opheffing van de schorsing van de voorlopige hechtenis indient. In afwachting van de beslissing van de rechter geeft de officier opdracht tot aanhouding van betrokkene (84 WSV.).*

3. Elektronisch Toezicht binnen het Antilliaanse (straf)recht

In dit hoofdstuk zal meer specifiek worden ingegaan op het Antilliaanse recht alvorens in te gaan op de toepassing van elektronisch toezicht. In paragraaf 3.1 zal de rechtspraktijk van de Nederlandse Antillen in grote lijnen worden beschreven. In deze paragraaf staat een uitwerking van het Antilliaanse staatsrecht en de verschillende niveaus ten aanzien van wetgeving. Vervolgens wordt de wettelijke grondslag van elektronisch toezicht uiteen gezet in paragraaf 3.2. In dit kader zullen de Landsverordening beginselen gevangeniswezen en de Beschikking Elektronisch toezicht worden besproken en de wettelijke basis in het Wetboek van Strafvordering en Strafrecht Nederlandse Antillen.

3.1 De regelgeving op de Nederlandse Antillen.

Het Koninkrijk der Nederlanden bestaat uit drie verschillende landen; Nederland, Aruba en de Nederlandse Antillen.²⁶ De Nederlandse Antillen bestaat uit de eilanden Curaçao, Bonaire, Sint Eustatius, Saba en Sint Maarten.

Het Statuut vormt de grondwet voor het Koninkrijk der Nederlanden, maar ieder land heeft zijn eigen Staatsregeling (Streg). In de Staatsregeling kunnen de eilanden zelfstandig hun belangen behartigen. De rechtsgebieden van de Nederlandse Antillen en Aruba zijn net zoals in het Nederlandse rechtssysteem in te delen in Publiek- en Privaatrecht. Op basis van het zogenaamde concordantiebeginsel, vastgelegd in artikel 39 van het Statuut van de Nederlandse Antillen²⁷, wordt onder meer het burgerlijke recht en het strafrecht in Nederland, de Nederlandse Antillen en Aruba zoveel mogelijk op overeenkomstige wijze geregeld. Het doel van het beginsel is om de regelgeving in de verschillende gebieden zoveel mogelijk in overeenstemming te laten zijn.

Dat maakt het mogelijk dat jurisprudentie van de Hoge Raad met betrekking tot een zaak tevens van toepassing is op het recht in de andere gebieden van het Koninkrijk²⁸.

Binnen het staatsrecht van de Nederlandse Antillen en Aruba kan een onderscheid worden gemaakt tussen het koninkrijkstaatsrecht en het interne staatsrecht. Het koninkrijkstaatsrecht van de Nederlandse Antillen heeft betrekking op buitenlandse betrekkingen, defensie en nationaliteit. Dit onderdeel van het staatsrecht is gelijk aan het niet- autonome deel van het Nederlandse staatsrecht en wordt in samenwerking met de koninkrijkspartners vastgesteld.²⁹ Aan het interne staatsrecht kunnen de Nederlandse Antillen en Aruba zelf invulling geven, door rijkswet of bij algemene maatregel van rijksbestuur.³⁰ De Koninkrijksregering is de instantie om regels op te stellen bij algemene maatregel van rijksbestuur, maar een regeling dient bij rijkswet te worden opgesteld indien het Statuut dit vereist.

²⁶ <http://www.minbzk.nl/onderwerpen/de-nederlandse>

²⁷ zie bijlage 5: *artikel 39 Statuut van de Nederlandse Antillen*

²⁸ M.A.Loth, J. Sybesma, *Inleiding tot het Nederlands-Antilliaans recht*, Boom Juridische uitgevers 2003, p.146

²⁹ M.A.Loth, J. Sybesma, *Inleiding tot het Nederlands-Antilliaans recht*, Boom Juridische uitgevers 2003, p.18

³⁰ M.A.Loth, J. Sybesma, *Inleiding tot het Nederlands-Antilliaans recht*, Boom Juridische uitgevers 2003, p.36

De belangrijkste bron voor het interne staatsrecht is de Staatsregeling Nederlandse Antillen (Streg) die tevens de constitutionele regeling voor de Nederlandse Antillen vormt. De Streg legt de verhoudingen tussen de Landen vast en de staatsinrichting van de Eilandgebieden.³¹ De uitwerking van deze staatsinrichting wordt geregeld in de Eilandenregeling Nederlandse Antillen (ERNA). Andere bronnen van het interne staatsrecht zijn de landsverordeningen, landsbesluiten houdende algemene maatregelen en ministeriële beschikkingen met algemene werking. Op eilandsniveau zijn er eilandsverordeningen en eilandbesluiten houdende algemene maatregelen.³²

Op de Nederlandse Antillen bestaan twee bestuurslagen, de Landsregering en de eilandsbesturen.³³ De eilandsbesturen bestaan uit de vijf eilanden Curaçao, Bonaire, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten. De Landsregering heeft zetel in Willemstad op Curaçao en ieder eiland levert een bewindspersoon voor de regering.³⁴ De regering op de Nederlandse Antillen bestaat uit de Gouverneur met de Raad van Ministers en de Statenleden. Op eilandsniveau zijn dit de afgevaardigde Gouverneur en de eilandsraad. Deze samenwerking is te vergelijken met het Nederlandse parlement.

Het opstellen van verordeningen valt onder het interne staatsrecht en zijn een directe uitwerking van de wil van de meerderheid van de bevolking. Landsverordeningen worden opgesteld door de Staten en de Regering en zijn wetten in formele zin, zoals bedoelt in artikel 67 lid 3 van de Staatsregeling.

Landsverordeningen mogen slechts betrekking hebben op de gebieden die onder de zorg van het Land vallen, artikel 2 en 2a Eilandenregeling Nederlandse Antillen (ERNA) en ze mogen niet in strijd zijn met hoger recht.³⁵

De regering van de Nederlandse Antillen is ook bevoegd om zelfstandig wettelijke voorschriften uit te vaardigen in de vorm van landsbesluiten houdende algemene maatregelen. Beschikkingen en bestuursbesluiten kunnen ook door ministers worden uitgevaardigd in de vorm van ministeriële beschikkingen met algemene werking. Deze bevoegdheid van de minister rust altijd op een wettelijk voorschrift. De toepassing van elektronisch toezicht is opgenomen in een ministeriële beschikking en valt dus onder de laatste categorie.

³¹ M.A.Loeth, J. Sybesma, *Inleiding tot het Nederlands-Antilliaans recht*, Boom Juridische uitgevers 2003, p.20

³² M.A.Loeth, J. Sybesma, *Inleiding tot het Nederlands-Antilliaans recht*, Boom Juridische uitgevers 2003, p.23

³³ <http://www.minbzk.nl/onderwerpen/de-nederlandse/>

³⁴ <http://www.minbzk.nl/onderwerpen/de-nederlandse/>

³⁵ M.A.Loeth, J. Sybesma, *Inleiding tot het Nederlands-Antilliaans recht*, Boom Juridische uitgevers 2003, p.67

3.2 De wettelijke grondslag van elektronisch toezicht op de Nederlandse Antillen

Om in dit onderzoek meer specifiek in te kunnen gaan op de toepassing van elektronisch toezicht op Sint Maarten moet eerst het wettelijke kader van elektronisch toezicht op de Nederlandse Antillen uiteen worden gezet. De regelgeving ten aanzien van elektronisch toezicht op Sint Maarten vindt namelijk haar wettelijke basis in de wetgeving van de Nederlandse Antillen.

Elektronisch toezicht aan de achterdeur vindt zijn wettelijke basis in artikel 39 van de Landsverordening beginselen gevangeniswezen. In deze verordening is aan de Minister van Justitie van de Nederlandse Antillen de bevoegdheid verleend om regels vast te stellen wanneer het een gedetineerde is toegestaan de inrichting te verlaten, wat wordt gekwalificeerd als 'verlof'. De regels die de Minister heeft opgesteld ten aanzien van elektronisch toezicht zijn vastgelegd in de Beschikking Elektronisch Toezicht (BET)³⁶ en vormen de uitwerking van de voorwaarden voor verlof. De BET is een uitwerking van artikel 39 van de Landsverordening beginselen gevangeniswezen waarin staat vermeldt dat de Minister nadere regels kan opstellen ten aanzien van verlof. De voorwaarden die zijn uitgewerkt ten aanzien elektronisch toezicht bij de achterdeur procedure zijn opgenomen in de artikelen drie tot en met tien van de BET. Respectievelijk behandelen deze artikelen de voorwaarden voor verlof en vervolgens de voorwaarden voor de toepassing van elektronisch toezicht. Deze artikelen hebben betrekking op gedetineerden, personen die een strafvonnis hebben gehad en zijn zodoende te kwalificeren als achterdeurprocedure. Op de uitwerking en toepassing van deze voorwaarden zal meer uitgebreid worden ingegaan in hoofdstuk 4, paragraaf 4.4 en 4.5.

De toepassing van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis vindt de wettelijke basis in het Wetboek van Strafvordering Nederlandse Antillen (SvNA). Artikel 100 SvNA³⁷ bevat de gevallen waarin voorlopige hechtenis kan worden opgelegd en artikel 101 SvNA³⁸ bevat de gronden voor voorlopige hechtenis. In artikel 111 lid 1 SvNA³⁹ is de mogelijkheid neergelegd om voorwaarden op te stellen voor het schorsen van de voorlopige hechtenis. Onder deze voorwaarden valt ook de toepassing van elektronisch toezicht.

Het opleggen van bijzondere voorwaarden bij een voorwaardelijke straf vindt de wettelijke basis in artikel 17a Wetboek van Strafrecht Nederlandse Antillen (SrNA). Het opleggen van bijzondere voorwaarden bij de voorwaardelijke veroordeling staan vermeld in artikel 17c SrNA⁴⁰. Deze voorwaarden zijn nader uitgewerkt in artikel 11 en 12 van de Beschikking Elektronisch Toezicht. Artikel 11 van de beschikking heeft betrekking op de schorsing van de voorlopige hechtenis. Artikel 12 heeft betrekking op de toepassing van elektronisch toezicht bij de veroordeling tot een voorwaardelijke gevangenisstraf. Dit onderzoek richt zich specifiek op de toepassing van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis. In dit kader zal voornamelijk artikel 11 van de BET worden aangehaald.

³⁶ zie bijlage 1: *Beschikking Elektronisch Toezicht*

³⁷ zie bijlage 5: artikel 100 *Wetboek van Strafvordering Nederlandse Antillen*

³⁸ zie bijlage 5: artikel 101 *Wetboek van Strafvordering Nederlandse Antillen*

³⁹ zie bijlage 5: artikel 111 *Wetboek van Strafvordering Nederlandse Antillen*

⁴⁰ zie bijlage 5: artikel 17 *Wetboek van Strafrecht Nederlandse Antillen*

4. Beschikking Elektronisch Toezicht in de rechtspraak van Sint Maarten

Om juridische voorwaarden te kunnen opstellen of aan te passen, voor de toepassing van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis, zal eerst uiteen worden gezet hoe de toepassing van elektronisch toezicht op dit moment is geregeld in de rechtspraak van Sint Maarten. Achtereenvolgens zal in dit hoofdstuk eerst de Beschikking Elektronisch Toezicht worden toegelicht in paragraaf 4.1. Vervolgens zullen de betrokken partijen worden beschreven in paragraaf 4.2. De huidige voorwaarden voor elektronisch toezicht zijn opgenomen in dit hoofdstuk onder paragraaf 4.3 en 4.4. Het bestaande beleid wordt beschreven in paragraaf 4.5 en 4.6. Het is van belang om deze onderdelen uiteen te zetten, zodat de huidige situatie duidelijk is. Op deze manier kan worden onderzocht waar de knelpunten ontstaan bij de toepassing van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis als bijzondere voorwaarde bij de schorsing van de voorlopige hechtenis.

4.1 Beschikking Elektronisch Toezicht

Om uitvoering te geven aan de mogelijkheid van elektronisch toezicht is de Beschikking Elektronisch Toezicht (BET) opgesteld. De BET is een ministeriële beschikking met algemene werking (10 augustus 2005). De wettelijke grondslag is artikel 39 van de Landsverordening beginselen gevangeniswezen. Tevens bieden de artikelen 111 Strafvordering Nederlandse Antillen en artikel 17 Strafrecht Nederlandse Antillen een wettelijke grondslag voor de beschikking.

De achtergrond van de BET blijkt uit de ministeriële beschikking van 15 november 2004, die is opgesteld naar aanleiding van het Urgentieakkoord 2004-2006. In dit akkoord is zowel het repressieve als preventieve beleid opgenomen, dat dient te leiden tot vermindering van de criminaliteit en het tekort aan detentiecapaciteit.⁴¹ Deze laatste beschikking heeft als uitgangspunt het oprichten van een commissie die zich bezighoudt met het onderzoek naar de mogelijkheden voor het gebruik van elektronisch toezicht.⁴²

4.2 Betrokken partijen bij de uitvoering van de Beschikking Elektronisch Toezicht.

Bij de huidige toepassing van elektronisch toezicht op Sint Maarten zijn een aantal partijen betrokken. Bij elektronisch toezicht aan de achterdeur zijn dit het Centrale College voor de Reclassering (CCvR), de Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden (SJIB), het Openbaar Ministerie (OM), het Gevangeniswezen (GW), en de Voogdijraad. Bij de toepassing van elektronisch toezicht aan de voordeur zijn de Politie, de Voogdijraad, de SJIB en het OM betrokken. Tevens is de Directie Justitiële Zaken (DJZ) ook één van de betrokken partijen, want zij is verantwoordelijk voor het opstellen van beleid en regelgeving op de Nederlandse Antillen. Bij de toepassing van elektronisch toezicht is tevens de rechter-commissaris betrokken aangezien die beslist over de toepassing of verlenging van de voorlopige hechtenis en de bijzondere voorwaarden die daarmee samenhangen.

⁴¹ Drs. P.D. Lucas MC en J.I. de Groote, *Plan veiligheid Sint Maarten 2007*

⁴² Evaluatie Elektronisch Toezicht Curaçao, *Stuurgroep Elektronisch Toezicht 2007*

4.2.1 Reclassering

De Reclassering op de Nederlandse Antillen bestaat uit het Centrale College voor de Reclassering (CCvR) en de particuliere instellingen die zijn opgericht. De particuliere instellingen hebben de bereidverklaring afgelegd zoals deze is opgesteld in het Reclasseringsbesluit 1953. In het Reclasseringsbesluit 1953 is nadere regelgeving opgenomen met betrekking tot de invulling van het toezicht. In dit besluit is ook opgenomen dat het land de Reclassering bevordert door steun aan particulieren bemoeiingen en rechtstreekse bemoeiingen. De particuliere bemoeiingen kunnen alleen worden uitgevoerd door particuliere instellingen die de bereidverklaring hebben afgelegd en deze moet door de Minister zijn aanvaard. Tevens moeten deze instellingen in de statuten, stichtingsbrieven of reglementen het aanwenden van reclasseringspogingen aanwenden of gedogen.⁴³

Onder de particuliere instellingen vallen de Stichting Reclassering Curaçao (SRC), de Stichting Reclassering en Justitiabelenzorg Bonaire (SR&JzB) en de Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden (SJIB).⁴⁴ In het kader van dit onderzoek zal alleen de SJIB uitgewerkt worden ten aanzien van de reclasseringswerkzaamheden. De SJIB is de instelling die is belast met de reclasseringswerkzaamheden op Sint Maarten.

De Reclassering houdt toezicht op de naleving van de voorwaarden zoals die door de rechter worden opgelegd bij de uitvoering van verlop, de zogenaamde achterdeurprocedure. Verlop is de periode voor de voorwaardelijke invrijheidstelling waarin de gedetineerde de gevangenis mag verlaten onder bijzondere voorwaarden. De procedure van verlop met elektronisch toezicht wordt nader uitgewerkt in paragraaf 4.4 van dit hoofdstuk.

Indien de voorwaarden, zoals die worden opgesteld bij elektronisch toezicht, niet worden nagekomen door de gedetineerde kan het verlop worden ingetrokken door de rechter. Dit gebeurt op verzoek van het Openbaar Ministerie die eerst het CCvR om advies vraagt, zoals neergelegd in artikel 10 van de BET. Ingevolge artikel 17d SrNA is het Openbaar Ministerie belast met het toezicht op de naleving van de voorwaarden die zijn verbonden aan de voorwaardelijke veroordeling. Maar de rechter kan beslissen dit toezicht over te dragen aan een instelling met rechtspersoonlijkheid, zoals de Reclassering.

Ten aanzien van elektronisch toezicht is het CCvR de bevoegde instantie om uiteindelijk toestemming te verlenen aan de gevangenis om een gedetineerde vrij te laten met elektronisch toezicht. Deze toestemming wordt in de vorm van een beschikking verleend en naar de gevangenis gezonden, die uiteindelijk ook in de vorm van een beschikking de gedetineerde toestemming verleent om de instelling te verlaten met elektronisch toezicht.

⁴³ Mr. S.F.C. Camelia- Römer e.a., *Evaluatieonderzoek Rechtshandhaving*, 08 februari 2006

⁴⁴ Mr. S.F.C. Camelia- Römer e.a., *Evaluatieonderzoek Rechtshandhaving*, 08 februari 2006

4.2.2 Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden

De Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden (SJIB) is één van de particuliere instellingen en zij is belast met de reclasseringstaken op Sint Maarten. De kerntaken van de SJIB bestaan uit het opstellen van adviesrapportages voor de Officier van Justitie omtrent de persoonlijke situatie van de gedetineerde of verdachte. De SJIB legt huisbezoeken af en bezoekt gedetineerden in de gevangenis. Tevens begeleidt de SJIB gedetineerden bij de terugkeer in de maatschappij en bij het vinden van werk of een opleiding. De stichting verzorgt cursussen en is belast met het toezicht op de uitvoering van elektronisch toezicht.⁴⁵

Het toezicht is een uitwerking van het beleid zoals dat is opgesteld door de overheid ten aanzien van het terugdringen van criminaliteit op de Nederlandse Antillen. In het kader van dit beleid is tevens het Plan Veiligheid Nederlandse Antillen 2005-2007 opgesteld.⁴⁶

Twee van de doelstellingen die daaruit voortkomen zijn de vermindering van de geweldscriminaliteit en het vergroten van het gevoel van veiligheid. Om deze doelstellingen te bereiken zal er voldoende detentiecapaciteit moeten zijn, dat kan worden bewerkstelligd door het invoeren van alternatieve vormen van detentie, zoals elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis.

Ten aanzien van elektronisch toezicht bij het verlenen van verlof adviseert de SJIB het CCvR, die op haar beurt een advies uitbrengt aan de Minister van Justitie over het toestaan van verlof met elektronisch toezicht voorafgaand aan de voorwaardelijke invrijheidstelling. Het CCvR neemt uiteindelijk de eindbeslissing over de goedkeuring van gedetineerden die in aanmerking komen voor verlof met elektronisch toezicht. Het advies en onderzoek van de SJIB, naar de achtergrond en mogelijkheden van de gedetineerden, wordt doorgestuurd ter goedkeuring naar het CCvR die de goedkeuring verleent voor het verlof met elektronisch toezicht.

Tot dusver bestaan de reclasseringstaken van de SJIB uit het toezicht en de begeleiding van gedetineerden die een strafvonnis hebben en gedetineerd zijn, dus taken aan de achterdeur. Indien een gedetineerde zich niet aan de afspraken houdt word de SJIB geïnformeerd en die kan uiteindelijk een gedetineerde terug sturen naar de gevangenis. De SJIB hanteert een puntensysteem waarbij een gedetineerde bij 50 punten wordt teruggezonden naar de gevangenis⁴⁷. Elke overtreding staat voor een aantal punten en bij 50 punten licht de SJIB de CCvR in om het verlof met elektronisch toezicht te beëindigen. De CCvR geeft vervolgens een beschikking af waarin de periode van elektronisch toezicht wordt beëindigd. De SJIB stuurt tevens een afschrift van dit bericht naar het Openbaar Ministerie, zodat deze op de hoogte is van het ingetrokken verlof. Ten aanzien van het voordeurmodel heeft de SJIB nog geen taken en bevoegdheden aangezien dit model in de rechtspraktijk nog niet wordt toegepast.

⁴⁵ Drs. P.D. Lucas MC en J.I. de Groot, *Plan veiligheid Sint Maarten 2007*

⁴⁶ Drs. P.D. Lucas MC en J.I. de Groot, *Plan veiligheid Sint Maarten 2007*

⁴⁷ zie bijlage 4: *formulier puntensysteem SJIB*

4.2.3 Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie (OM) heeft een vervolgingsmonopolie en is zodoende belast met de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Het OM heeft een aantal kerntaken zoals het handhaven van de wettelijke regelgeving, het beschermen van het publieke belang en het opsporen van strafbare feiten. Voordat aan een gedetineerde verlop wordt verleend, voorafgaand aan de voorwaardelijke invrijheidstelling, wordt er door het OM een contra-expertise opgesteld. Deze contra-expertise wordt opgevraagd door het gevangeniswezen en bevat informatie omtrent het strafblad van de gedetineerde en eventuele bezwaren om geen verlop te verlenen. Met betrekking tot elektronisch toezicht verzoekt het OM de Reclassering een voorlichtingsrapport op te stellen over de gedetineerden die in de gevangenis zitten en in aanmerking komen voor verlop met elektronisch toezicht.⁴⁸ Dit voorlichtingsrapport wordt gebruikt voor de contra-expertise van het OM indien een gedetineerde in aanmerking komt voor elektronisch toezicht.

Verlop kan worden toegekend aan gedetineerden die tweederde van hun straf hebben uitgezeten en in aanmerking komen voor een voorwaardelijke invrijheidstelling. De periode van verlop gaat vooraf aan de voorwaardelijke invrijheidstelling en kan worden voorzien van bijzondere voorwaarden.

In het geval van minderjarigen arrestanten (jongeren onder de achttien jaar) verzoekt het OM de Voogdijraad om een voorlichtingsrapport. Dit rapport wordt ter advies doorgezonden ten behoeve van de zitting en het wordt meegenomen bij de formulering van een vonnis.

Aan het einde van de periode van elektronisch toezicht wordt er een eindrapportage naar het OM verstuurd.

In het geval dat een gedetineerde zich onttrekt aan de uitvoering van elektronisch toezicht verstrekt het OM een opsporingsbevel. Het OM wordt door de Stichting Justitiële Inrichtingen op de hoogte gebracht van het feit dat de gedetineerde zich niet aan de voorwaarden houdt. Het OM verzoekt vervolgens de rechter om het opstarten van een tenuitvoerlegging procedure omdat de deelnemer zich onttrekt aan het elektronisch toezicht.⁴⁹

⁴⁸ zie bijlage 8: samenwerkingsproces ET Sint Maarten, Saba en St. Eustatius (achterdeurmodel)

⁴⁹ zie bijlage 8: samenwerkingsproces ET Sint Maarten, Saba en St. Eustatius (achterdeurmodel)

4.2.4 Gevangeniswezen

Het Huis van Bewaring en de Strafgevangenis op Sint Maarten (Point Blanche) heeft de volgende kerntaken:⁵⁰

- *de beveiliging van de samenleving tegen de mensen die en bedreiging vormen voor de rechtsorde of de veiligheid van anderen.*
- *het bieden van perspectieven aan de gedetineerden op succesvolle terugkeer in de samenleving.*

De eerste kerntaak is gericht op vrijheidsbeneming, maar de tweede taak is gericht op resocialisatie.⁵¹ De gevangenis zijn uitsluitend bedoeld voor gevangenisstraffen, maar de huizen van bewaring zijn ook bestemd voor personen die in hechtenis zitten of militaire detentie moeten ondergaan.⁵² De Landsverordening Beginselen Gevangeniswezen geeft de uitgangspunten voor de uitvoering van gevangenisstaken en geeft het kader aan waarbinnen de taken uitgevoerd kunnen worden.⁵³ De invulling van deze verordening wordt verder geregeld in Landsbesluiten en ministeriële regelingen.

In de ministeriële regeling Huishoudelijk Reglement Penitentiare Inrichtingen 1999 wordt uitwerking gegeven aan dagelijkse situaties, zoals procedures en de inrichting van arbeid.

Het Koninkrijk is partij bij enkele mensenrechtenverdragen die er vanuit gaan dat de menselijke waardigheid van gedetineerden gerespecteerd dient te worden en tevens moet de gevangenisstraf gericht zijn op resocialisatie.⁵⁴ In de gevangenis zijn aparte afdelingen voor mannen en vrouwen.

Op deze afdelingen zijn verschillende programma's ontwikkeld die aansluiten bij de categorie van de gedetineerde (zoals lang of kort gestraften), zodat de kans op resocialisatie het grootst is. De gevangenis op Sint Maarten werkt samen met het OM, het Korps Politie SSS, de directie Justitie en de Reclassering. Ten aanzien van elektronisch toezicht aan de achterdeur heeft de gevangenis als taak en bevoegdheid een pré-selectie advies op te stellen en gedetineerden voor te dragen die in aanmerking komen voor verlof met elektronisch toezicht.

Het CCvR stelt een beschikking op met de voorwaarden voor elektronisch toezicht. De gevangenis stelt vervolgens een beschikking op, in naam van de Minister met daarin de toestemming voor een gedetineerde om met verlof te gaan. Indien de voorwaarden niet worden nagekomen door de gedetineerde, wordt het CCvR geïnformeerd door de SJIB. Het CCvR vordert vervolgens de aanhouding van de gedetineerde bij het Openbaar Ministerie, die de politie inlicht om de gedetineerde aan te houden.

⁵⁰ Mr. S.F.C. Camelia- Römer e.a., *Evaluatieonderzoek Rechtshandhaving*, 08 februari 2006

⁵¹ Mr. S.F.C. Camelia- Römer e.a., *Evaluatieonderzoek Rechtshandhaving*, 08 februari 2006

⁵² Mr. S.F.C. Camelia- Römer e.a., *Evaluatieonderzoek Rechtshandhaving*, 08 februari 2006

⁵³ Mr. S.F.C. Camelia- Römer e.a., *Evaluatieonderzoek Rechtshandhaving*, 08 februari 2006

⁵⁴ Mr. S.F.C. Camelia- Römer e.a., *Evaluatieonderzoek Rechtshandhaving*, 08 februari 2006

4.2.5 Politie

De politie op Sint Maarten is onderdeel van het Korps Politie Sint Maarten, Saba, St. Eustatius (KPSSS). Op basis van artikel 21 van de Politieregeling 1999 vindt er regelmatig een driehoeksoverleg plaats tussen het Plaatselijk Hoofd van de Politie (PHP), de Procureur Generaal (PG) en de Korpschef. Dit overleg heeft betrekking op de taakuitvoering van de politie, de openbare orde, de rechtshandhaving en de hulpverlening. Tevens stellen deze partijen een beleidsplan op, met inachtneming van de aanwijzingen van de Minister van Justitie. Bij de beleidsuitvoering is het cellentekort in het Huis van Bewaring een groot knelpunt.⁵⁵

Ten aanzien van elektronisch toezicht aan de achterdeur is de politie niet betrokken aangezien het gedetineerden betreft die in het de gevangenis zijn ondergebracht.

Ten aanzien van elektronisch toezicht aan de voordeur heeft de politie een belangrijke functie, want de arrestanten worden in eerste instantie ondergebracht in het cellencomplex op het politiebureau. Deze insluiting mag hoogstens achttien dagen duren (artikel 12 KPNA), maar deze termijn wordt in de praktijk overschreden.⁵⁶ De politie is niet altijd op de hoogte van de arrestanten die vastzitten in de politiecellen (zoals de leeftijd en achtergrond). De termijn van achttien dagen wordt overschreden doordat er niet voldoende mogelijkheden zijn om arrestanten over te plaatsen naar het Huis van Bewaring. Indien elektronisch toezicht aan de voordeur wordt toegepast dient de politie betrokken te zijn bij de uitvoering daarvan. De politie heeft de taak om bij de SJIB, danwel bij de Voogdijraad aan te geven dat er arrestanten zijn binnengekomen op het politiebureau. Van deze arrestanten dient vervolgens een vroeghulprapport worden opgesteld. Dit rapport kan worden ingebracht door de Officier van Justitie bij de vordering van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis.

4.2.6 Voogdijraad

De Voogdijraad is belast met het onderzoek naar de achtergrond en leefomstandigheden van jeugdigen tot de leeftijd van achttien jaar. Ten aanzien van de jeugdigen brengt de Voogdijraad een sociaal rapport uit met de achtergrond en de leefomstandigheden van de jeugdigen. De Voogdijraad werkt samen met de politie en het Openbaar Ministerie in het geval dat er een jeugdige is gearresteerd en is ingesloten. De politie of het OM verzoeken de Voogdijraad in dat geval om een vroeghulprapport, waar de eerste bevindingen instaan ten aanzien van de arrestant. Het Openbaar Ministerie kan de Voogdijraad verzoeken om een voorlichtingsrapport op te stellen indien er een verzoek wordt ingediend voor de toepassing van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis. Een voorlichtingsrapport gaat dieper in op de achtergrond en afkomst van de betrokken

De Voogdijraad kan door middel van het uitbrengen van een rapport de betrokkenen inzicht geven in de situatie van de jeugdigen en advies geven ten aanzien van de wenselijke straf. Indien de rechter beslist dat een jeugdige een taakstraf moet voltooien dan komt deze terecht bij de SJIB die dan de begeleiding van het traject van pleegzorg en terugplaatsing in huis verzorgt. De Voogdijraad is belast met jeugdreclasseringstaken, zoals jeugdigen bezoeken in de gevangenis en de begeleiding verzorgen na de detentie.

⁵⁵ Mr. S.F.C. Camelia- Römer e.a., *Evaluatieonderzoek Rechtshandhaving*, 08 februari 2006

⁵⁶ zie bijlage 6: *interview Commissaris van de politie R.C. Dongor*

4.2.7 Directie Justitiële Zaken

De Directie Justitiële Zaken (DJZ) is belast met het opstellen van beleid en advies. Tevens houdt DJZ zich bezig met het ontwikkelen, bijstellen en bewaken van het landelijke beleid van de Nederlandse Antillen. Enkele punten die zijn opgenomen in het landelijke beleid zijn de effectieve en efficiënte opsporing en vervolging, alternatieve strafaandoening en slachtofferzorg. DJZ houdt ook toezicht op de kwaliteit van o.a. de detentiezorg en het reclasseringswezen. De handhaving van fundamentele principes, die aan de Antilliaanse rechtsorde ten grondslag liggen en ter waarborg dienen voor de fundamentele rechten en vrijheden, wordt door DJZ uitgevoerd. De bevordering van voorzieningen voor welzijn en resocialisatie van gedetineerden en het in stand houden van de randvoorwaarden voor humanitaire strafexecutie vallen ook onder de bevoegdheid van DJZ. Ten aanzien van deze thema's is DJZ belast met het voorbereiden en opstellen van landelijke wet- en regelgeving.⁵⁷

⁵⁷ Mr. S.F.C. Camelia- Römer e.a., *Evaluatieonderzoek Rechtshandhaving*, 08 februari 2006

4.3 Voorwaarden voor elektronisch toezicht aan de achterdeur.

Zoals eerder beschreven ligt de wettelijke basis voor het toepassen van Elektronisch Toezicht aan de achterdeur in artikel 39 van de Landsverordening beginselen gevangeniswezen. De uitwerking van het artikel is opgenomen in de Beschikking Elektronisch Toezicht (BET). De achterdeur procedure is een bijzondere voorwaarde die kan worden gesteld bij het verlenen van verlof aan gedetineerden, zoals opgenomen in artikel 3 lid 1 van de BET.⁵⁸

Verlof kan worden toegekend aan gedetineerden in de periode die vooraf gaat aan de voorwaardelijke invrijheidstelling, zoals neergelegd in artikel 9 lid 1 BET. De voorwaardelijke invrijheidstelling wordt bevolen als de gedetineerde tweederde van de straf heeft uitgezeten. Voorafgaand aan die periode kan de gedetineerde al in vrijheid worden gesteld met de toepassing van elektronisch toezicht om zodoende te resocialiseren, artikel 3 lid BET.

In het geval dat een gedetineerde in aanmerking komt voor verlof moet hij wel minstens negen maanden gevangenisstraf hebben uitgezeten. De periode van elektronisch toezicht aan de achterdeur mag tevens niet meer dan zes maanden bedragen, zoals beschreven in artikel 9 lid 3 BET.

Verlof kan slechts in een aantal gevallen worden verleend, zoals uiteengezet in artikel 3 jo 5 lid 1 van de BET;

- *een gedetineerde dient te zijn veroordeeld tot een onvoorwaardelijke vrijheidstraf, niet zijnde een vervangende hechtenis.*
- *Het strafrestant mag niet meer bedragen dan achttien maanden en het strafrestant dient minstens een maand te bedragen*

Gedetineerden die een gunstige beslissing verwachten ten aanzien van de voorwaardelijke invrijheidstelling komen ook in aanmerking voor verlof. Dit geldt tevens voor de gedetineerden die geen voorwaardelijke invrijheidstelling is toegekend, maar waarvan de prognose met betrekking tot een succesvolle terugkeer in de maatschappij gunstig is, artikel 18 lid 1 en 3 SrNA jo. artikel 4 BET. Deze prognose wordt opgesteld door de Reclassering in samenwerking met de gevangenis.

⁵⁸ zie bijlage 1: artikel 3 Beschikking Elektronisch Toezicht

Artikel	Voorwaarden verlof
3 BET	lid 1: - De gedetineerde moet zijn veroordeeld tot een onvoorwaardelijke vrijheidstraf. - Na tweederde of viervijfde van de straf komt gedetineerde in aanmerking voor verlof. lid 2: - Het verlof moet altijd aanvangen met de toepassing van elektronisch toezicht.
9 BET	lid 1: - Verlof gaat vooraf aan de voorwaardelijke invrijheidstelling lid 3: - Verlof onder elektronisch toezicht mag niet meer bedragen dan zes maanden
4 BET	lid 1: - Gedetineerde die een gunstige beslissing verwachten ten aanzien van de voorwaardelijke invrijheidstelling. - Indien de gedetineerde niet in aanmerking komt voor een voorwaardelijke invrijheidstelling, kan er worden volstaan met de prognose op een succesvolle terugkeer in de maatschappij.
5 BET	sub a: - Het strafrestant mag niet meer dan achttien maanden bedragen. sub b: - Bij aanvang van het elektronisch toezicht moet het strafrestant minstens een maand zijn. sub c: - Er mogen geen omstandigheden zijn die zich tegen deelname verzetten sub d: - Er mag geen uitleveringprocedure lopen.

De algemene voorwaarden voor verlof met elektronisch toezicht bij de achterdeurprocedure zijn uiteengezet in artikel 8 lid 1 sub a en b van de BET.⁵⁹

- *De betrokkene mag tijdens het verlof geen strafbaar feit begaan of zich misdragen, wat tevens inhoudt dat de betrokkene geen hard- of softdrugs mag gebruiken.*
- *De betrokkene moet zich tussen 19:00- 06:00 uur op een vooraf vastgestelde plaats bevinden.*

De bijzondere voorwaarden zijn vermeldt in artikel 8 lid 2 sub a - d van de BET

- *De betrokkene dient zich te gedragen naar de aanwijzingen die door de reclasseringsinstelling zijn gegeven. Dit geldt ook indien:*
 - *de betrokkene zich moet laten behandelen of begeleiden voor verslavingszorg of door een gedragsdeskundige.*
 - *de betrokkene een opleiding of cursus moet volgen die is opgelegd door de reclasseringsinstelling.*
 - *de betrokkene een door de reclasseringsinstelling geselecteerde baan zal aannemen en naar behoren deze baan zal uitvoeren.*
- *De betrokkene zal gedurende het verlof geen alcohol drinken.*
- *De betrokkene zal de werkzaamheden die buiten het gesticht worden verricht naar behoren verrichten.*
- *Indien dit is vereist zal de betrokkene zich onderwerpen aan een drugs- of alcoholtest.*

⁵⁹ zie bijlage 1: artikel 8 Beschikking Elektronisch Toezicht

4.4 Voorwaarden voor elektronisch toezicht aan de voordeur.

De voorwaarden voor de toepassing van elektronisch toezicht aan de voordeur staan in artikel 11 van de BET:⁶⁰

De voorlopige hechtenis van een verdachte kan, indien de verdachte zich hiertoe bereid heeft verklaard, door de rechter worden geschorst mede onder voorwaarde van toepassing van elektronisch toezicht.

In artikel 12 van de BET wordt elektronisch toezicht aan de voordeur gekwalificeerd als een bijzondere voorwaarde:⁶¹

Een veroordeling tot een voorwaardelijke gevangenisstraf in de zin van artikel 17a van het Wetboek van Strafrecht kan geschieden onder bijzondere voorwaarde van toepassing van elektronisch toezicht.

Artikel 11 en 12 zijn de enige artikelen die betrekking hebben op de voorwaarden van elektronisch toezicht aan de voordeur en bevatten verder geen uitwerking in de Beschikking Elektronisch Toezicht. Gelet op de centrale vraagstelling van dit onderzoek is het vooral van belang om artikel 11 BET te behandelen en nader uit te werken, omdat dit artikel betrekking heeft op elektronisch toezicht als bijzondere voorwaarden bij het schorsen van de voorlopige hechtenis. Zoals uit de voorafgaande paragraaf is op te maken zijn er ten aanzien van de achterdeur procedure specifieke voorwaarden uitgewerkt voor de toepassing van elektronisch toezicht. Deze voorwaarden zijn neergelegd in artikel 8 van de BET en zijn een uitwerking van de verlofregeling in artikel 3 BET. Ten aanzien van artikel 11 BET, de mogelijkheid tot het schorsen van de voorlopige hechtenis onder voorwaarden van elektronisch toezicht, is er in de beschikking geen verdere uitwerking van deze voorwaarden.

⁶⁰ zie bijlage 1: artikel 11 Beschikking Elektronisch Toezicht

⁶¹ zie bijlage 1: artikel 12 Beschikking Elektronisch Toezicht

4.4.1 Elektronisch toezicht als bijzondere voorwaarden bij het schorsen van de voorlopige hechtenis.

Om juridische voorwaarden te kunnen opstellen of aan te passen, voor de toepassing van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis, zal eerst uiteen worden gezet in welke gevallen en op welke gronden voorlopige hechtenis kan worden gevorderd en geschorst.

Er wordt in het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen onderscheid gemaakt tussen het opschorten en het schorsen van de voorlopige hechtenis. De mogelijkheid tot het opschorten van de voorlopige hechtenis is opgenomen in artikel 118 en de mogelijkheid tot schorsen is opgenomen in artikel 111. Indien de voorlopige hechtenis wordt opgeschort betekent dit het einde van de hechtenis. Deze kan alleen weer worden bevolen indien er nieuwe bezwaren zijn. Schorsen van de voorlopige hechtenis maakt geen einde aan de hechtenis. Er is sprake van schorsing van de voorlopige hechtenis indien er een begin is gemaakt met de tenuitvoerlegging van het bevel tot voorlopige hechtenis.

Het schorsen van de voorlopige hechtenis kan op grond van artikel 111 SvNA. De schorsing kan worden gevorderd door het Openbaar Ministerie en op verzoek van de verdachte of de raadsman. Dit kan indien de verdachte heeft verklaard de voorwaarden die zijn verbonden aan de schorsing te zullen nakomen.

De voorwaarden die door de verdachte dienen te worden nagekomen bestaan uit de verklaring dat de verdachte zich niet aan de tenuitvoerlegging van de voorlopige hechtenis zal onttrekken. Tevens mag de verdachte zich niet onttrekken aan een andere vervangende vrijheidstraf, indien deze wordt bevolen wegens het feit waarvoor de voorlopige hechtenis is opgelegd. Indien de verdachte zich niet houdt aan de gestelde voorwaarden kan de schorsing worden opgeheven.

Het einde van de schorsing van de voorlopige hechtenis vangt aan als de schorsing wordt opgeheven of indien de uitspraak van de rechter, over het feit waarvoor hechtenis is bevolen, onherroepelijk is geworden.

De voorwaarden zoals deze gelden voor de achterdeur zijn niet zondermeer van toepassing op de gevallen die in aanmerking komen voor elektronisch toezicht aan de voordeur.

De procedure van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis heeft betrekking op degene die nog niet in detentie is en bij wie de rechter het opleggen van een taakstraf onvoldoende acht.⁶² De voordeurprocedure elektronisch toezicht kan tevens worden opgelegd als voorwaarde bij schorsing van de voorlopige hechtenis.

⁶² C. Filemon, *Project Elektronisch Toezicht*, december 2006

Het opleggen van voorlopige hechtenis en het schorsen van de voorlopige hechtenis onder voorwaarden heeft de wettelijke basis in artikel 100, 101 en 111 van het Wetboek van Strafvordering Nederlandse Antillen (SvNA).

Artikel 100 SvNA bevat de strafbare feiten wanneer voorlopige hechtenis kan worden opgelegd. In dat geval moet er sprake zijn van;

- *Een misdrijf waar een gevangenisstraf van vier jaar of meer op is gesteld (sub a).*
- *Misdrijven die in aanmerking komen voor het opleggen van voorlopige hechtenis zoals neergelegd in sub b.*
- *Indien een verdachte geen vaste woon- of verblijfplaats heeft kan ook de voorlopige hechtenis worden bevolen (lid 2).*

Dit zijn de 'gevallen' die aanwezig moeten zijn om voorlopige hechtenis op te kunnen leggen. De 'gevallen' zijn objectieve feiten die expliciet genoemd zijn en waarvoor de voorlopige hechtenis kan worden opgelegd. Aan deze feiten moet zijn voldaan, anders kan er geen voorlopige hechtenis worden opgelegd.

- *Een bevel tot voorlopige hechtenis kan alleen worden gegeven als er is voldaan aan de gronden van artikel 101 Strafvordering. Uit de feiten en omstandigheden moet blijken dat er ernstige bezwaren bestaan tegen de verdachte ten aanzien van één van de genoemde misdrijven (lid 1 sub a).*
- *Indien er ernstig gevaar voor vlucht is of gewichtige redenen van maatschappelijke veiligheid kan tevens de voorlopige hechtenis worden gevorderd (lid 1 sub b)*

Dit zijn de 'gronden' die subjectief door de rechter-commissaris kunnen worden vastgesteld. Deze gronden zijn een belangenafweging die per geval door de rechter-commissaris wordt gemaakt. De gewichtige redenen voor maatschappelijke veiligheid bestaan uit het feit, dat voor het vermoedelijk begane feit levenslange gevangenisstraf of een tijdelijke gevangenisstraf van zes jaar of meer kan worden opgelegd (lid 2 sub a).

Tevens is er sprake van maatschappelijke veiligheid indien er rekening mee moet worden gehouden dat de verdachte een misdrijf zal begaan waarop een gevangenisstraf van zes jaar of meer is gesteld en de veiligheid van personen, de staat of goederen in gevaar wordt gebracht (lid 2 sub b). Tenslotte kan de voorlopige hechtenis worden gevorderd indien dit noodzakelijk is voor de waarheidsvinding (lid 2 sub c). Dit laatste heeft betrekking op de beïnvloeding van getuigen.

4.5 Het beleid van de betrokken actoren ten aanzien van elektronisch toezicht aan de achterdeur.

Ten aanzien van de toepassing van elektronisch toezicht is er beleid opgesteld voor de betrokken partijen. In dit beleid staat aangegeven welke partijen betrokken zijn bij de toepassing van de verschillende onderdelen van het elektronisch toezicht.

Bij het achterdeurmodel wordt in de gevangenis (GW) een lijst opgemaakt van personen die in aanmerking komen voor verlof met elektronisch toezicht. Dit gebeurt aan de hand van een ingekomen vonnis en is afhankelijk van de lengte van de straf. Het GW maakt een 'pré selectie advies'⁶³ van potentiële kandidaten. Dit advies is gebaseerd op intakegesprekken en inrichtingsrapportages over het gedrag van de kandidaat en het te volgen programma. Deze intakegesprekken en rapportages worden uitgevoerd door de SJIB. Tevens wordt de bereidbaarheid van de kandidaat om deel te nemen aan elektronisch toezicht getoetst.

Voordat er wordt overgegaan tot pré- selectie wordt er eerst getoetst of er door het Openbaar Ministerie een contra-indicatie is afgegeven. Deze contra-indicatie heeft betrekking op de omstandigheden van de gedetineerden waardoor deze zich niet aan de gestelde voorwaarden zou kunnen houden (bijv. geen vaste woon- of verblijfplaats). Op Saba en Sint Eustatius gebeurt dit in samenwerking met Social Affairs. Dit is het departement van Sociale Zaken en is belast met de reclasseringswerkzaamheden op Saba en St.Eustatius, aangezien er geen reclasseringsmedewerkers beschikbaar zijn om daar te werken.

Twee maanden voor de vroegst mogelijke datum van elektronisch toezicht vangt de beschreven procedure aan. Vervolgens wordt er door de Reclassering en de Voogdijraad een adviesrapport opgesteld waarin het hulpverleningsplan is opgenomen. Dit hulpverleningsplan wordt opgesteld aan de hand van een bezoek aan de kandidaat en het bekijken van de hulpverleningsmogelijkheden. De hulpverleningsmogelijkheden bestaan uit het begeleiden van de resocialisatie, contact onderhouden met het gezin, bemiddelen bij het zoeken naar een baan en huisvesting, verstrekken van training en onderwijs. De hulpverleningsmogelijkheden hebben betrekking op alle activiteiten die de resocialisatie zo goed mogelijk kunnen laten verlopen.

Op casusniveau wordt vervolgens gekeken of de kandidaat kan deelnemen aan elektronisch toezicht voor de vastgestelde periode en de inhoud van het programma. De gevangenis doet dit in overleg met de Reclassering en de Voogdijraad en het Centraal College voor de Reclassering (CCvR) binnen vijf dagen na de aanlevering van het adviesrapport van de Reclassering. De rapportages die tot dat moment zijn opgesteld door de SJIB worden door het GW ter besluitvorming voorgelegd aan het CCvR voor een definitieve beslissing omtrent de toepassing van elektronisch toezicht. Indien het CCvR akkoord gaat met de toepassing van elektronisch toezicht stelt het GW een beschikking op in naam van de Minister, waarin de toestemming wordt verleend voor elektronisch toezicht.

⁶³ zie bijlage 4: *pré- selectie formulier Gevangeniswezen*

Vervolgens wordt door de technische dienst de telefoonaansluiting gerealiseerd. Deze aansluiting wordt vooraf gegaan door een verzoek aan de telefoonmaatschappij en een onderzoek naar de telefoonaansluiting. Dit moet uiterlijk een week voor de datum van elektronisch toezicht worden gerealiseerd. Indien dit is gerealiseerd volgt een officiële aanmelding van de kandidaat voor aansluiting van elektronisch toezicht, door middel van het formulier 'aanmelding ET', dat tevens wordt opgestuurd naar de controlekamer van de technische dienst die is belast met de aansluiting van het elektronisch toezicht. Een kopie van dit formulier wordt opgestuurd naar de CcvR en de Voogdijraad. Uiteindelijk wordt op de officiële ET datum de telefoonaansluiting gerealiseerd. Deze procedure heeft betrekking op de achterdeurprocedure, aangezien het hier personen betreft die al gedetineerd zijn.

De regie van het traject elektronisch toezicht ligt bij de Reclassering en de Voogdijraad in het geval dat er bij deze procedure minderjarigen betrokken zijn. Alle informatie omtrent het verloop van het elektronisch toezicht wordt verstrekt aan de reclasseringsmedewerker en de medewerker Voogdijraad. Het Openbaar Ministerie wordt in de vorm van een afloopbericht geïnformeerd over de verdere ten uitvoerlegging van de straf. Het afloopbericht wordt opgesteld zodra duidelijk is dat de kandidaat zich ontrekt aan het elektronisch toezicht.

Indien de kandidaat zich niet houdt aan de voorwaarden die zijn opgesteld bij het elektronisch toezicht kan het Openbaar Ministerie de rechter verzoeken om alsnog over te gaan op de tenuitvoerlegging van de straf.

4.6 Het huidige beleid van de betrokken actoren ten aanzien van elektronisch toezicht aan de voordeur.

Het beleid ten aanzien van de voordeurprocedure is wel aanwezig op Sint Maarten, maar er wordt op dit moment in de rechtspraak geen uitvoering aan gegeven.

Dit beleid is opgenomen in dit onderzoek aan de hand van beschikbare informatie bij de Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden. Ten aanzien van elektronisch toezicht als voordeur variant is er dus wel degelijk beleid geformuleerd, maar in de praktijk wordt dat niet uitgevoerd door de betrokken partijen.

De Reclassering en de Voogdijraad doen in deze periode onderzoek naar de achtergrond van de arrestant en leggen huisbezoeken af. In dit geval is de Voogdijraad alleen betrokken indien het minderjarigen betreft. De betrokken partner of huisgenoot dient schriftelijk akkoord te geven voor elektronisch toezicht en er vinden gesprekken plaats met overige gezinsleden. Uiteindelijk dient er door de betrokkenen getekend te worden voor een 'verklaring van geen bezwaar.'

Op Saba en Sint Eustatius gebeurt dit in overleg met Social Affairs, deze instantie is verantwoordelijk voor de reclasseringswerkzaamheden op deze eilanden en is het departement van sociale zaken. Deze instantie is belast met deze taak aangezien er geen reclasseringsinstelling aanwezig is op deze eilanden. Het rapport dient vervolgens te worden doorgezonden aan het Openbaar Ministerie die de rapportage meeneemt ten behoeve van de strafzitting. Uiteindelijk wordt er een vonnis geformuleerd waarbij de toepassing van elektronisch toezicht aan de voordeur als bijzondere voorwaarden kan worden opgelegd. Een schriftelijke uitspraak van het vonnis wordt ter uitvoering opgestuurd naar de Reclassering en de Voogdijraad. In het vonnis wordt duidelijk de periode en bijzondere voorwaarden van het elektronisch toezicht vermeld.⁶⁴

Bij de toepassing van elektronisch toezicht aan de voordeur zijn andere actoren betrokken dan bij de procedure aan de achterdeur. De Reclassering en de Voogdijraad informeren het Openbaar Ministerie door middel van een vroeghulprapport over de geschiktheid van elektronisch toezicht voor de arrestant. Dit gebeurt na een verzoek van de politie om vroeghulp. De arrestant wordt vervolgens voorgeleid voor de Rechter-commissaris die een bevel afgeeft voor de inbewaringstelling. Het Openbaar Ministerie verzoekt vervolgens de Reclassering en de Voogdijraad om schriftelijk een voorlichtingsrapport uit te brengen ten behoeve van een zitting. Dit vindt plaats binnen achttien dagen nadat de arrestant is ingestroomd op het politiebureau of het huis van bewaring. In het kader van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis, het voordeurmodel, geeft het Centrale College van de Reclassering alleen advies indien er sprake is van een niet onherroepelijk vonnis. Anders heeft het College geen bemoeienis met deze variant⁶⁵. Als een verdachte aangeeft deel te willen nemen aan elektronisch toezicht verzoekt het College de gevangenisdirectie een voorstel te doen voor de voorwaardelijke invrijheidstelling en elektronisch toezicht alsof het vonnis onherroepelijk is. Iedere verdachte heeft het recht om te verzoeken om elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis.⁶⁶

Indien dit is gedaan adviseert het College de rechter die een uitspraak moet doen met betrekking tot de schorsing van de voorlopige hechtenis. Als tijdens de procedure het vonnis alsnog onherroepelijk wordt moet de berekening worden aangepast.

⁶⁴ zie bijlage 8: *samenwerkingsproces ET Sint Maarten, Saba en St. Eustatius (voordeurmodel)*

⁶⁵ zie bijlage 6: *schriftelijk interview B.W.F. van Riemsdijk*

⁶⁶ zie bijlage 3: *arrest Hoge Raad der Nederlanden, 2 december 2008, inzake F. Hodge*

5. Knelpunten bij de toepassing van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis.

De mogelijkheid voor het opleggen van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis, zoals opgenomen in artikel 11 van de BET, is niet voldoende specifiek geformuleerd zodat er bij de uitvoering van elektronisch toezicht aan de voordeur enkele knelpunten ontstaan. Uit de interviews met de betrokken partijen zijn een aantal gemeenschappelijke knelpunten te herleiden ten aanzien van de toepassing van artikel 11 BET. Deze interviews en uitwerkingen zijn opgenomen in de bijlage bij dit onderzoek.

Uit het interview met de Voogdijraad en de Stichting Justitiële Inrichtingen zijn vooral praktische knelpunten te herleiden. Daarentegen brengen het Openbaar Ministerie, de rechter-commissaris en de politie vooral juridische knelpunten naar voren. In dit hoofdstuk zal uiteen worden gezet wat de juridische knelpunten zijn, paragraaf 6.1, die de betrokken partijen naar voren hebben gebracht. Vervolgens zal in paragraaf 6.2 worden beschreven welke mogelijke aanpassingen gewenst zijn. De praktische knelpunten staan in paragraaf 6.3 en de aanbevelingen van de betrokken partijen in paragraaf 6.4. De betrokken partijen zijn de SJIB, de Voogdijraad, de Politie, de Gevangenis, het Openbaar Ministerie, het CCvR en de rechter-commissaris.

5.1 Juridische knelpunten

Gevallen en gronden van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis.

Bij de betrokken partijen is het niet bekend dat elektronisch toezicht een mogelijkheid is om als voorwaarde op te leggen bij het schorsen van de voorlopige hechtenis en zodoende arrestanten onder toezicht naar huis te laten gaan. De gevallen en de gronden voor het opleggen van de bijzondere voorwaarden bij het schorsen van de voorlopige hechtenis zijn opgenomen in artikel 100 en 101 SvNA, maar deze voorwaarden zijn algemeen geformuleerd en niet specifiek. De betrokken partijen weten niet welke personen in aanmerking komen voor elektronisch toezicht. Ook is niet bekend bij welke delicten, die vermoedelijk door de arrestant zijn gepleegd, elektronisch toezicht kan worden opgelegd. Er is geen minimum of maximum straf geformuleerd waarbij elektronisch toezicht kan worden opgelegd. Dat wil zeggen dat er niet is geformuleerd in afwachting van welke straf, (die een arrestant mogelijk krijgt opgelegd bij een vermoedelijk gepleegd delict) elektronisch toezicht kan worden opgelegd.

Verantwoordelijkheid voor de uitvoering en de naleving van de voorwaarden.

Bij de toepassing van elektronisch toezicht aan de achterdeur is de SJIB verantwoordelijk voor de uitvoering en naleving van de voorwaarden die zijn verbonden aan het elektronisch toezicht. In overleg met de SJIB en de gedetineerde worden specifieke afspraken gemaakt en een schema opgesteld. Indien deze afspraken niet worden nagekomen wordt de SJIB ingelicht en die licht vervolgens de Officier van Justitie in.

In de Beschikking Elektronisch Toezicht is geen regeling opgenomen voor het toezicht op de naleving van de voorwaarden bij het schorsen van de voorlopige hechtenis. De Officier van Justitie kan de opheffing van de schorsing vorderen bij de rechter-commissaris, maar het is niet bekend welke partij de Officier van Justitie moet inlichten indien de voorwaarden niet worden nageleefd. Het is in eerste instantie niet bekend welke partij verantwoordelijk is voor de monitoring van de arrestant indien deze naar huis gaat met elektronisch toezicht.

In het huidige systeem van elektronisch toezicht bij verlof is de gevangenis beschikkingsbevoegd om de technische monitoring uit te voeren. De apparatuur voor deze monitoring staat op Curaçao en indien de voorwaarden worden geschonden komt daar een bericht vandaan naar Sint Maarten. Voor de technische monitoring van elektronisch toezicht aan de voordeur is op dit moment geen enkele voorziening op Sint Maarten. De betrokken partijen hebben daar geen voorzieningen of mogelijkheden voor de monitoring van elektronisch toezicht. Ten aanzien van de verantwoordelijkheden voor de uitvoering en naleving van de voorwaarden van elektronisch toezicht bij verlof is er wel overleg geweest met de verschillende partijen. Deze verantwoordelijkheden zijn opgenomen in de Beschikking Elektronisch Toezicht. Ten aanzien van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis is er wel overleg geweest, maar zijn er geen concrete afspraken gemaakt en zijn er geen voorwaarden opgesteld.

Periode van elektronisch toezicht.

Bij de procedure aan de achterdeur wordt de periode van elektronisch toezicht berekend aan de hand van de opgelegde gevangenisstraf en de datum waarop de voorwaardelijke invrijheidstelling is vastgesteld. Bij de voordeurvariant is het juridische knelpunt dat er nog geen gevangenisstraf is opgelegd en dat er ook geen datum bekend is voor de voorwaardelijke invrijheidstelling, zodoende kan er geen berekening worden gemaakt van de periode dat elektronisch toezicht kan worden opgelegd.

De gevolgen indien een deelnemer niet voldoet aan de voorwaarden.

Bij de procedure aan de achterdeur kan de gedetineerde toestemming krijgen de gevangenis te verlaten met de toepassing van elektronisch toezicht. Indien de gedetineerde zich niet aan de opgelegde voorwaarden houdt vordert het CCvR via de Officier van Justitie de aanhouding van de gedetineerde. Er wordt ook een puntensysteem bijgehouden door de SJIB en zodra de gedetineerde 50 punten heeft wordt hij tevens teruggezonden naar de gevangenis. De gedetineerde gaat dan weer terug naar de gevangenis om alsnog de rest van de straf uit te zitten. Bij de variant van elektronisch toezicht aan de voordeur is de betrokken persoon niet gedetineerd en kan dus ook niet worden teruggeplaatst in de gevangenis. Bij de betrokken partijen is niet bekend welke partij de verantwoordelijkheid heeft om een deelnemer uit te sluiten van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis.

Elektronisch toezicht verrekenen met de opgelegde straf.

Indien elektronisch toezicht wordt opgelegd bij het schorsen van de voorlopige hechtenis is er nog geen strafvonnis geformuleerd aangezien de deelnemer nog in voorlopige hechtenis verblijft. In het geval dat er uiteindelijk een straf wordt opgelegd is het niet bekend hoe de periode van elektronisch toezicht verrekend dient te worden met de opgelegde straf.

In het geval dat elektronisch toezicht wordt toegepast bij een arrestant kan het ook voorkomen dat deze uiteindelijk wordt vrijgesproken of een lagere straf krijgt dan de periode van elektronisch toezicht. Het knelpunt dat zich hier voordoet is dat er geen mogelijkheid bestaat om in dat geval het elektronisch toezicht te verrekenen met de werkelijk opgelegde straf.

5.2 Aanbevelingen ten aanzien van de juridische knelpunten

5.2.1 Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie is de partij die bij de rechter-commissaris de schorsing van de voorlopige hechtenis kan vorderen onder de bijzondere voorwaarden van elektronisch toezicht. Van de mogelijkheid om elektronisch toezicht te vorderen bij het schorsen van de voorlopige wordt op dit moment geen gebruik gemaakt. Het Openbaar Ministerie kan pas de schorsing vorderen als er een vroeghulprapport is ontvangen van de SJIB, of in het geval van minderjarigen van de Voogdijraad. Een vroeghulprapport is een rapport dat in de eerste uren van de arrestatie dient te worden opgesteld, om de achtergrond en de situatie van de arrestant uiteen te zetten, zodat daar rekening mee gehouden kan worden door het Openbaar Ministerie bij het formuleren van de strafeis. In de huidige situatie ontvangt het Openbaar Ministerie geen vroeghulprapporten met betrekking tot arrestanten die in aanmerking zouden komen voor elektronisch toezicht. Het Openbaar Ministerie heeft op deze manier geen enkel overzicht met betrekking tot de situatie van de arrestanten die vast zitten en kan dus ook niet beoordelen of een arrestant in aanmerking komt voor elektronisch toezicht. Het Openbaar Ministerie heeft als aanbeveling het verbeteren van het stelsel van vroeghulp door betere communicatie tussen de Politie en de SJIB of Voogdijraad. De Politie dient deze instanties beter in te lichten over de arrestanten, zodat er een vroeghulprapport kan worden opgesteld. De SJIB of de Voogdijraad dienen dan het rapport door te sturen naar het Openbaar Ministerie. Op deze manier kan beter worden beoordeeld welke arrestanten in aanmerking komen voor elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis en kan het Openbaar Ministerie dit vorderen bij de rechter-commissaris.⁶⁷

5.2.2 Rechter- commissaris

De rechter-commissaris is bevoegd om de voorlopige hechtenis te schorsen onder de voorwaarden van elektronisch toezicht. In de huidige rechtspraktijk wordt er van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt, omdat de rechter-commissaris wel bekend is met deze optie, maar in de praktijk niet feitelijk kan opleggen. Op dit moment kan elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis niet worden toegepast, omdat de uitwerking van de uitvoering ontbreekt.⁶⁸ De gevallen om de voorlopige hechtenis te schorsen zijn niet expliciet vermeld in de wet. De rechter heeft een ruime bevoegdheid om de voorlopige hechtenis te schorsen en kan per geval bepalen of de schorsing wordt opgelegd. Het opleggen van een schorsing is afhankelijk van een belangenafweging en de bijzondere persoonlijke omstandigheden van de arrestant. Deze omstandigheden moeten een zwaarwegende persoonlijke belangen inhouden (te denken valt aan een gezinslid dat op sterven ligt of een persoon die zijn baan kan kwijtraken door het opleggen van de voorlopige hechtenis).

⁶⁷ zie bijlage 6: interview dhr.T. Stein

⁶⁸ zie bijlage 6: interview dhr.F.W. van Lottum

Om de periode van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis vast te stellen, heeft de rechter-commissaris als aanbeveling per geval een maximum periode vast te stellen waarin het elektronisch toezicht wordt opgelegd. Tevens is er op Sint Maarten geen centrale instantie die het hele proces van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis kan coördineren en begeleiden. De rechter-commissaris heeft voor dit geval als aanbeveling om het Nederlandse systeem van Reclassering te volgen en voor Sint Maarten aan te passen. De constitutionele verandering van Sint Maarten kan tevens een juridische oplossing bieden voor de toepassing van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis. Op dit moment ligt het zwaartepunt van de wetgeving op Curaçao, maar indien er op Sint Maarten wetgeving kan worden geformuleerd ten aanzien van elektronisch toezicht kan dit meer specifiek en uitgebreid worden geformuleerd. Indien het opleggen van elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis op korte termijn kan worden opgenomen in de wetgeving, zou dit kunnen geschieden in de vorm van een eilandsverordening. In het geval dat Sint Maarten een onafhankelijk land wordt, dient de wettelijke grondslag te worden opgenomen in een Landsverordening.

5.2.3 Politie

De mogelijkheid van elektronisch toezicht aan de voordeur is bij de politie niet bekend. Elektronisch toezicht aan de voordeur zou wel een goede oplossing zijn voor het tekort aan detentiecapaciteit.⁶⁹ Op dit moment wordt het systeem van de 'trein' toegepast in Point Blanche, Huis van Bewaring. Dit houdt in dat gedetineerden worden vrijgelaten om plaats te maken voor andere gedetineerden met een zwaardere straf. Sommige gedetineerden worden heengezonden met een proces verbaal en moeten op een later tijdstip terug komen voor de zitting en het vonnis. Deze personen gaan naar huis omdat er geen plaats is in de politiecellen. Het gebeurt ook dat gedetineerde met een vonnis naar huis worden gezonden en in een later stadium worden opgeroepen alsnog hun straf uit te zitten in de gevangenis.

In de periode van het uitvoeren van mijn onderzoek zaten er minderjarigen in de politiecellen en voor deze groep zou elektronisch toezicht aan de voordeur een goede oplossing zijn om uit de politiecellen te blijven. Het is echter bij de Politie niet bekend hoeveel minderjarigen in de politiecellen zitten. De Politie zou graag een oplossing willen om minderjarigen uit de politiecellen te houden. Naar het inzicht van de Politie leren veel minderjarigen criminele vaardigheden van (ervaren) arrestanten.

Naar het inzicht van de politie zullen veel minderjarigen de kans aangrijpen indien ze de mogelijkheid voor elektronisch toezicht krijgen aangereikt, zoals dit het geval is bij de mogelijkheid van een taakstraf. Door de toepassing van elektronisch toezicht worden minderjarigen in de gelegenheid gesteld om onderwijs te volgen of te werken.

Het scheelt de overheid ook veel geld als de arrestanten naar huis worden gestuurd, nu moet er bij de politiecellen voeding aanwezig zijn en een arts. Dit argument lijkt niet van belang, maar uit gesprekken met de betrokken partijen is naar voren gekomen dat een gebrek aan financiële middelen een groot probleem is voor de toepassing van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis.

⁶⁹ zie bijlage 6: interview dhr. R.C. Dongor

Naar het inzicht van de politie kan elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis vooral een positief effect hebben op minderjarigen. Dit kan door het sociale toezicht die een minderjarige heeft als hij naar huis kan met een enkelband. Tevens werkt het preventief aangezien andere jongeren kunnen zien dat een arrestant wel degelijk wordt gemonitord en de arrestant zal in de toekomst waarschijnlijk minder snel de fout ingaan als hij het dragen van een enkelband heeft ervaren.

De aanbeveling van de politie is om het systeem van Nederland aan de voordeur uiteen te zetten en dat te gebruiken om op Sint Maarten toe te passen.

De monitoring zou plaats kunnen vinden in de meldkamer van de politie. De meldkamer beschikt nu niet over een optimale bezetting, maar zou tevens kunnen fungeren als meldkamer voor elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis. In dat geval wordt de politie geïnformeerd bij een overtreding en kan een medewerker van de politie de arrestant controleren.

5.2.4 Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden

De Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden is op dit moment belast met de begeleiding van (ex-)gedetineerden die verlof krijgen toegewezen met de voorwaarden van elektronisch toezicht. Ten aanzien van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis heeft de SJIB nog geen enkele ervaring. Om dit systeem in te kunnen voeren heeft de SJIB een aantal aanbevelingen gedaan. Ten eerste moet het systeem van vroeghulp worden verbeterd om op die manier een beter inzicht te krijgen in de mogelijke kandidaten die in aanmerking komen voor elektronisch toezicht. Om dit systeem te verbeteren moet de SJIB regelmatig aanhoudingsbevelen van de politie ontvangen. Op dit moment gebeurt dat niet en heeft de SJIB geen enkel inzicht in de arrestanten die op het politiebureau zitten. De SJIB kan dan ook geen vroeghulpprocedure opstellen, aangezien er niet voldoende personeel beschikbaar is om iedere dag bij de Politie te informeren naar nieuwe arrestanten.

Tevens moet er meer overleg plaatsvinden tussen het Openbaar Ministerie, de Politie en de kandidaat voor elektronisch toezicht. Op die manier zijn de partijen beter op de hoogte van de personen die kunnen deelnemen aan elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis.

De SJIB zou ter aanbeveling eerst een pilot op willen zetten met specifieke gevallen die in aanmerking zouden komen voor elektronisch toezicht zoals, zwangere vrouwen, gehandicapten, zieke mensen en minderjarigen. In een beschikking kunnen deze groepen worden vastgelegd en de procedure worden uitgewerkt.

Tevens pleit de SJIB voor een uitbreiding van artikel 11 van de BET. Op dit moment zijn de voorwaarden voor elektronisch toezicht aan de achterdeur uiteengezet in de artikelen 3,4,5 en 9 BET. Voor elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis zijn er geen voorwaarden geformuleerd en de voorwaarden die gelden voor de achterdeur procedure kunnen niet zondermeer worden toegepast voor elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis.

Op dit moment bestaat er geen departement van Justitie op Sint Maarten. Dit departement is gevestigd op Curaçao en daar komt ook alle besluitvorming vandaan. De SJIB zou het een wenselijke situatie vinden om op Sint Maarten een departement van Justitie te vestigen, zodat de besluitvorming op lokaal niveau kan plaatsvinden en niet op landelijk niveau zoals dat nu gebeurt⁷⁰

⁷⁰ zie bijlage 6: interview mevr. C. Filemon

5.3 Praktische knelpunten

Uit de gesprekken met de betrokken partijen zijn een aantal praktische knelpunten te herleiden. Veel partijen ervaren gemeenschappelijke praktische knelpunten ten aanzien van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis. Gezien de gemeenschappelijke knelpunten is het niet nodig om de knelpunten per partij apart te behandelen.

- ❖ Ten aanzien van de constante controle op elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis zijn er op Sint Maarten geen mogelijkheden. Op dit moment is er geen mogelijkheid voor een centrale instantie of een contactpersoon die belast is met de controle op elektronisch toezicht.
- ❖ De monitoring van gedetineerden die met verlof buiten de instelling mogen verblijven, vindt nu plaats door middel van apparatuur die op Curaçao is gevestigd. Indien een gedetineerde zich niet aan de voorwaarden houdt, gaat er een bericht vanuit de centrale op Curaçao naar Sint Maarten. Het gevangeniswezen is nu verantwoordelijk voor de monitoring, aansluiting en controle op het technische gedeelte van het elektronisch toezicht. Het gevangeniswezen heeft geen (financiële of personele) mogelijkheden om ook de monitoring van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis uit te voeren. Indien elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis zou worden ingevoerd zouden er twee verschillende instanties belast zijn met de monitoring.
- ❖ De politie op Sint Maarten is niet volledig op de hoogte van de achtergrond, afkomst of leeftijd van de personen die in de politiecellen zitten. Vaak is er geen advocaat aanwezig als iemand wordt ingesloten en het is dan ook niet bekend dat er een vroeghulprapport opgesteld moet worden.
- ❖ Ten aanzien van de minderjarige arrestanten is de gangbare procedure dat de Officier van Justitie binnen 24 uur de Voogdijraad inlicht door middel van een proces verbaal, zodat een medewerker naar het politiebureau kan om met de jeugdigen te praten. Dit is opgenomen in artikel 486 SvNA. Indien nodig wordt de familie ingeschakeld. Er wordt onderzocht wat de achtergrond is van de jeugdige (school of werk) en wat er is gebeurd waarvoor hij is aangehouden en ingesloten. In de praktijk hoort de Voogdijraad via de politie of het Openbaar Ministerie pas na een paar dagen dat er sprake is van een jeugdige. Het OM verzoekt in dat geval om een vroeghulprapport bij de Voogdijraad. In sommige gevallen komen de ouders naar de Raad om hulp te vragen bij de procedure.
- ❖ Op dit moment is het niet duidelijk voor de Voogdijraad of er nu jeugdige arrestanten zijn die in aanmerking komen voor elektronisch toezicht. Indien er elektronisch toezicht wordt opgelegd moet de Voogdijraad, in het geval van een minderjarige ingelicht worden. Maar nu is het vaak niet duidelijk wie de Voogdijraad moet inlichten. De SJIB en het OM hebben contact over elektronisch toezicht aan de achterdeur, er zou eigenlijk een fax gestuurd moeten worden naar de Voogdijraad met een kennisgeving, zodat de jeugdigen kunnen worden gevolgd op die manier een betere begeleiding kunnen krijgen. De Voogdijraad is belast met de jeugdreclasseringstaken maar geeft daar geen uitvoering aan.

- ❖ Het feit dat elektronisch toezicht aan de voordeur niet wordt toegepast is, vanuit het oogpunt van de Voogdijraad, te wijten aan een gebrek in de communicatie tussen de partijen. De partijen die met de Voogdijraad dienen samen te werken, ten aanzien van elektronisch toezicht bij jeugdigen, zijn de politie en het Openbaar Ministerie. Deze partijen communiceren niet of nauwelijks met elkaar, waardoor elektronisch toezicht bij jeugdigen op dit moment niet wordt toegepast. Elektronisch toezicht zou juist bij deze categorie arrestanten een oplossing kunnen bieden ten aanzien van het terugdringen van de criminaliteit. Indien elektronisch toezicht kan worden toegepast bij jeugdigen, worden zij in staat gesteld alsnog een opleiding af te ronden of hun werk te behouden. Op dit moment worden jeugdigen ingesloten in de gevangenis, de politiecellen of het huis van bewaring tussen ouderen (meer ervaren) gedetineerden.
- ❖ Indien de jeugdigen worden overgebracht naar het Huis van Bewaring bestaat er geen mogelijkheid voor jeugddetentie. Er bestaan geen aparte voorzieningen voor minderjarigen en ook geen gescheiden cellen. Deze gang van zaken is onwenselijk aangezien jeugdigen kunnen worden beïnvloedt door volwassen gedetineerden en daardoor op het gebied van criminaliteit zich verkeerd zouden kunnen ontwikkelen.⁷¹
- ❖ Er bestaat nu reclassering voor volwassenen, die wordt uitgevoerd door de SJIB, maar er bestaat geen jeugdreclassering. De jeugdreclassering moet worden uitgevoerd door de Voogdijraad, maar die heeft de middelen en het personeel niet ter beschikking om deze taak uit te voeren. Jeugdigen vormen wel een groot deel van het criminele bestand, dus is het een serieuze groep die aandacht moet hebben. Elektronisch toezicht kan, in de visie van de Voogdijraad, bijdragen aan het probleem van de detentiecapaciteit. Op dit moment is de detentiecapaciteit niet toereikend en worden jeugdigen vaak voor een nacht vastgehouden op het politiebureau en dan weer vrijgelaten. Hierdoor gaat er geen strafrechtelijke werking uit van de arrestatie en recidiveren veel jeugdigen.
- ❖ Er zijn op dit moment twee maatschappelijk werkers werkzaam bij de Voogdijraad. Dit is onvoldoende om civiele zaken én strafzaken te behandelen. In het geval dat er een aantal werkers zich alleen bezighouden met strafrecht kan er fulltime gewerkt worden aan elektronisch toezicht aan de voordeur. Op die manier zouden veranderingen doorgevoerd kunnen worden en aanpassingen kunnen worden gedaan. Op dit moment is er weinig tot geen nazorg voor de minderjarigen gedetineerden.
- ❖ Indien elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis plaats vindt zal de politie een pré- advies moeten opstellen zoals de gevangenis dit nu doet aan de achterdeur. De politie beschikt niet over voldoende kennis en medewerkers om dit te doen. Voor de selectie van deelnemers aan elektronisch toezicht moet een pré-advies worden opgesteld door een sociaal werker. Bij de politie zijn geen sociaal werkers werkzaam die deze taak zouden kunnen uitvoeren.
- ❖ De SJIB is nu verantwoordelijk voor de toepassing van elektronisch toezicht bij verlop aan de achterdeur. Er is bij de SJIB maar één reclasseringsmedewerker en één projectcoördinator elektronisch toezicht, dus is het niet mogelijk om ook de verantwoordelijkheid te dragen voor de taken van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis.

⁷¹ zie bijlage 6: *interview dhr. R.C. Dongor*

5.4 Aanbevelingen ten aanzien van de praktische knelpunten

5.4.1 Voogdijraad

De Voogdijraad pleit voor een concept op Sint Maarten van een Veiligheidshuis. Een Veiligheidshuis is een samenwerkingsverband tussen verschillende veiligheidspartners die is gericht op een integrale, probleemgerichte aanpak.⁷² Bij dit concept zijn de verschillende organisaties, die zijn betrokken bij veiligheid en handhaving, ondergebracht in één ruimte.⁷³ Op deze manier kan er een optimale informatie uitwisseling plaatsvinden en is er beter toezicht op de (risico)jongeren, zodat voorkomen kan worden dat ze afglijden in de criminaliteit.

Tevens pleit de Voogdijraad voor het instellen van een Task force, die regelmatig bijeenkomt om overleg te voeren over de verschillende aspecten van de jeugdcriminaliteit en zodoende tot oplossingen kan komen.

Op dit moment is er geen aparte voorziening voor jeugddetentie op Sint Maarten. Voor een betere detentie van jeugdigen pleit de Voogdijraad voor de instelling van aparte voorzieningen.

De Voogdijraad stelt dat haalbaarheid van bovenstaande aanbevelingen samenhangen met de beschikbaarheid van voldoende (financiële) middelen. Een mogelijkheid voor realisatie van bovenstaande aanbevelingen zou kunnen worden gerealiseerd met de invoering van een nieuwe constitutionele status van Sint Maarten.⁷⁴

5.4.2 SJIB

Ten aanzien van de controle op de aansluiting en het technische gedeelte van het elektronisch toezicht, heeft de SJIB als aanbeveling om deze koppeling los te laten. Op dit moment is de controle op de aansluiting en de monitoring in handen van het gevangeniswezen, die ook verantwoordelijk is voor het pré- advies van mogelijke kandidaten. De SJIB heeft als aanbeveling om een onafhankelijke centrale op Sint Maarten op te zetten, die verantwoordelijk is voor de technische aansluiting van elektronisch toezicht en die ook de partijen inlicht in het geval een kandidaat zich niet aan de voorwaarden houdt.

5.4.3 Politie

De politie heeft als aanbeveling ten aanzien van de invoering van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis om het systeem zoals dat in Nederland wordt toegepast ook voor Sint Maarten toe te passen. Op de punten waar dit niet mogelijk is dient dan het systeem aangepast te worden.

⁷² <http://www.veiligheidshuis.nl/>

⁷³ <http://www.veiligheidshuis.nl/>

⁷⁴ zie bijlage 6: interview J. Arndell

5.4.4 Openbaar Ministerie

Het is essentieel dat het opleggen van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis gepaard gaat met training, scholing en begeleiding van de betrokken partijen. Op dit moment schort het vooral aan kennis bij de betrokken partijen omtrent het onderwerp elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis. In eerste instantie zou de toepassing van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis moeten worden toegepast in een pilot met First offenders en jeugdigen. Om elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis op te leggen, dient er geen nieuwe regelgeving te worden opgesteld, wel moet de huidige regelgeving worden aangepast.

6. Conclusie

De probleemstelling van dit onderzoek heeft betrekking op het tekort aan detentiecapaciteit op Sint Maarten, Nederlandse Antillen dat mede wordt veroorzaakt door de toenemende criminaliteit op het eiland. Het tekort aan detentiecapaciteit is op Sint Maarten een groot probleem, zowel bij de politiecellen als bij de strafgevangenis.

Elektronisch toezicht, zoals dat nu op Sint Maarten wordt toegepast heeft als doel de resocialisatie van (ex-)gedetineerden te bevorderen, maar kan tevens ook zorgen voor een verbetering van de detentiecapaciteit. De Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden is de reclasseringsinstelling die verantwoordelijk is voor het toezicht op de naleving van de voorwaarden van elektronisch toezicht.

Elektronisch toezicht bestaat uit twee varianten, de zogenaamde ‘achterdeur’ en ‘voordeur’ procedure. De achterdeurprocedure van elektronisch toezicht bij het verlenen van verlof aan gedetineerden is een procedure die in de praktijk op Sint Maarten wordt toegepast en goed werkt. Deze variant wordt toegepast bij gedetineerden die in aanmerking komen voor verlof, voorafgaand aan de voorwaardelijke invrijheidstelling. De voordeur varianten, elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis en bij een voorwaardelijke straf, worden op Sint Maarten nog niet toegepast.

Dit onderzoek richt zich specifiek op de toepassing van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis. Deze conclusie dient als antwoord op onderstaande vraagstelling:

Dienen de juridische voorwaarden, zoals deze zijn opgenomen in artikel 11 van de Beschikking Elektronisch Toezicht van de Nederlandse Antillen, te worden aangepast voor de toepassing van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis in de rechtspraktijk van het eilandgebied Sint Maarten?

Na het verrichten van onderzoek bij de verschillende betrokken partijen is onderstaande conclusie geformuleerd.

De regelgeving op Sint Maarten vindt de wettelijke basis in de wetgeving van de Nederlandse Antillen. Ten aanzien van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis is de wettelijke basis artikel 39 van de Landsverordening beginselen gevangeniswezen. De uitwerking van deze wettelijke regeling is opgenomen in de Beschikking Elektronisch Toezicht. De artikelen 3 tot en met 10 in deze beschikking hebben betrekking op de achterdeurprocedure. Artikel 11 van de Beschikking heeft betrekking op de voordeurprocedure. Geconcludeerd kan worden dat artikel 11 van de beschikking geen uitwerking bevat van de voorwaarden voor het toepassen van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis. De juridische voorwaarden zijn wel aanwezig, maar is niet volledig geformuleerd en niet toereikend om in de rechtspraktijk van Sint Maarten toe te passen. Artikel 11 van de beschikking wordt in de rechtspraktijk van Sint Maarten dan ook niet toegepast. Om deze procedure in de praktijk ten uitvoer te leggen moet er een uitbreiding van dit artikel worden opgesteld.

Deze uitbreiding zou kunnen worden opgesteld aan de hand van de artikelen 3 tot en met 10, die betrekking hebben op de achterdeur procedure. Aangezien deze varianten juridisch niet hetzelfde zijn, kan de opbouw van deze artikelen wel worden aangehouden, maar dient er voor de toepassing van elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis wel een andere juridische invulling aan te worden gegeven.

Op Sint Maarten zijn wel beleidsnotities aanwezig voor de uitvoering van elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis, maar deze zijn niet geïmplementeerd in de rechtspraktijk van Sint Maarten. Er kan dus op dit moment geen beroep worden gedaan op deze variant, aangezien de praktische uitwerking niet juridisch is vastgelegd.

De aanpassingen kunnen worden doorgevoerd aan de hand van het Nederlandse model waarin meer uitgebreid voorwaarden zijn geformuleerd voor de toepassing van elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis.

De aanpassingen die moeten worden doorgevoerd in artikel 11 van de beschikking Elektronisch Toezicht zijn zowel juridisch als praktisch. De partijen die betrokken dienen te zijn bij de voordeur procedure, zijn het Huis van Bewaring, de Voogdijraad, de Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden (SJIB), het Openbaar Ministerie, de rechter-commissaris en de Politie.

Geconcludeerd kan worden dat de juridische aanpassingen moeten worden opgesteld aan de hand van de juridische knelpunten zoals die tijdens dit onderzoek naar voren zijn gekomen.

Elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis wordt op dit moment niet gevorderd door de Officier van Justitie en niet opgelegd door de rechter-commissaris. Dit heeft verschillende oorzaken; de betrokken partijen zijn niet bekend met de mogelijkheid van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis en de voorwaarden waar aan voldaan dient te worden zijn niet voldoende omschreven in artikel 11 van de Beschikking Elektronisch Toezicht. Indien deze variant wordt opgelegd, is niet bekend hoe er uitvoering aan moet worden gegeven. Aangezien het gat erg groot is tussen iemand vrijlaten of opsluiten, zou het wel een wenselijk alternatief zijn om toe te passen. Elektronisch toezicht zou in sommige gevallen een optie zijn om toe te passen bij specifieke groepen.

De Voogdijraad en de SJIB worden in de praktijk niet op de hoogte gebracht van arrestanten en er worden geen vroeghulprapporten opgesteld. Door het ontbreken van vroeghulprapporten is de Officier van Justitie niet op de hoogte van arrestanten die eventueel in aanmerking zouden kunnen komen voor elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis. Sommige arrestanten zitten in het Huis van Bewaring en vallen onder het regime van de gevangenis. Tussen de gevangenis en de Politie is geen enkel contact met betrekking tot de arrestanten die in aanmerking zouden kunnen komen voor elektronisch toezicht.

Door het ontbreken van een datum voor de voorwaardelijke invrijheidstelling zoals bij verlof met elektronisch toezicht, kan er niet worden vastgesteld op welke datum en voor welke periode het elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis kan worden opgelegd. Er dienen richtlijnen te worden opgesteld die aangeven voor welke periode elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis kan worden opgelegd.

De gevallen en gronden waar elektronisch toezicht voor kan worden opgelegd zijn niet uitgewerkt in de Beschikking. In het wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen zijn wel de gronden en de gevallen geformuleerd om de voorlopige hechtenis te schorsen. In de Beschikking ontbreekt een uitwerking van de specifieke voorwaarden waaraan een verdachte moet voldoen om in aanmerking te komen voor elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis. In de artikelen 3 tot en met 10 zijn de voorwaarden wel opgenomen.

Indien er een aanpassing van de Beschikking Elektronisch Toezicht worden geformuleerd is het nog niet duidelijk op welke wijze dit moet gebeuren. Op de korte termijn kan in de vorm van een beschikking de huidige beschikking worden aangevuld. Met het oog op de constitutionele veranderingen van Sint Maarten kan het zijn dat de aanpassing moet plaatsvinden op Landsniveau.

Uit het onderzoek is gebleken dat er niet alleen juridische knelpunten zijn, maar ook praktische knelpunten. Door het oplossen van de juridische knelpunten kan de procedure van elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis niet zondermeer worden toegepast. Geconcludeerd kan worden dat er wezenlijke praktische knelpunten bestaan waardoor elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis in de huidige rechtspraktijk niet toegepast kan worden.

De partijen die betrokken dienen te zijn bij de voordeur procedure, zijn het Huis van Bewaring, de Voogdijraad, de Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden (SJIB), het Openbaar Ministerie, de rechter-commissaris en de Politie. Deze partijen hebben weinig contact met elkaar over deze variant. In de praktijk wordt deze variant dan ook niet toegepast. Er is tussen de betrokken partijen geen communicatie over de arrestanten die in de politiecellen zitten. Uit het onderzoek is gebleken dat de betrokken partijen wel bereid zijn om contact met elkaar te onderhouden over dit onderwerp, maar ze ervaren geen gemeenschappelijk belang om dit te doen.

Er is bij de betrokken partijen, met name bij de SJIB, de Voogdijraad en de Politie een tekort aan personeel en financiële middelen om het project van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis in te voeren. Er zijn te weinig beschikbare medewerkers bij deze instellingen die zich fulltime bezig zouden kunnen houden met de uitvoering van de procedure. Tevens is er op dit moment niet voldoende kennis ten aanzien van de procedure van elektronisch toezicht aan de voordeur.

Indien de procedure wel ingevoerd zou kunnen worden moet het proces van vroeghulp, dat door de SJIB en de Voogdijraad dient te worden uitgevoerd, verbeterd worden. Dit kan worden gerealiseerd als er bij de politie sociaal werkers worden aangesteld die kunnen beoordelen of een arrestant in aanmerking komt voor elektronisch toezicht. De sociaal werker kan dan contact opnemen met de SJIB of de Voogdijraad, die vervolgens het traject van vroeghulp kunnen opstarten. Op die manier hoeft er niet een medewerker van deze instanties dagelijks aanwezig te zijn op het politiebureau om een beoordeling te maken van arrestanten die in aanmerking komen voor elektronisch toezicht. Geconcludeerd kan worden dat er één instantie verantwoordelijk moet worden voor het opstarten van vroeghulp. Aangezien de Officier van Justitie de betrokken is bij de inverzekeringstelling van de arrestant, zou dit de aangewezen partij kunnen zijn om ook de vroeghulp rapportage op te stellen.

De monitoring van het elektronisch toezicht vindt nu plaats op Curaçao. Indien een gedetineerde zich niet houdt aan het weekprogramma zoals dat is opgesteld met de reclassering komt er een alarmmelding binnen bij de centrale. Vervolgens licht de centrale op Curaçao een medewerker van de reclassering in en die neemt dan contact op met de deelnemer van het elektronisch toezicht. Deze situatie is onwenselijk, aangezien er een vertraging kan optreden tussen de alarmmelding en het daadwerkelijke contact tussen de medewerker van de reclassering en de deelnemer. Na onderzoek kan er worden geconcludeerd dat een centrale op Sint Maarten voor de monitoring van elektronisch toezicht wenselijk zou zijn. Op dit moment zijn daar geen (financiële) voorzieningen voor.

Door het verrichten van dit onderzoek kan er worden geconcludeerd dat er weinig tot geen kennis is ten aanzien van elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis. Geconcludeerd kan worden dat voor een geslaagde invoering van elektronisch toezicht het essentieel is dat de betrokken partijen voldoende kennis hebben om met deze variant te werken. Een aanpassing van de voorwaarden van artikel 11 van de Beschikking Elektronisch Toezicht is niet voldoende, maar er moet tevens ook bekendheid zijn bij de betrokken partijen omtrent deze variant.

Bij de toepassing van elektronisch toezicht met verlof hebben de betrokken partijen wel een nauwe samenwerking. Anders dan bij elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis werkt de achterdeur variant wel. De reclassering en de gevangenis zijn verantwoordelijk voor de aansluiting en monitoring van het elektronisch toezicht aan de achterdeur. Deze procedure werkt in de praktijk aangezien alle voorwaarden, gevallen en gronden die hiervoor in aanmerking komen, zijn opgenomen in de Beschikking Elektronisch Toezicht. Het is voor de betrokken partijen precies duidelijk welke procedure er gevolgd dient te worden in tegenstelling tot de toepassing van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis. Aangezien de procedure aan de achterdeur is uitgewerkt in de Beschikking Elektronisch Toezicht, kan worden geconcludeerd dat een uitwerking van de voorwaarden voor de toepassing van elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis noodzakelijk is.

Er is beleid geformuleerd op Sint Maarten ten aanzien van de taken en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen ten aanzien van elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis. Dit beleid is nu niet geïmplementeerd in de rechtspraak van Sint Maarten. Om dit beleid in de praktijk ten uitvoer te kunnen brengen moet er wel een aanpassing komen van de Beschikking Elektronisch Toezicht. Deze aanpassing zou kunnen worden aangebracht in artikel 11 van de Beschikking Elektronisch Toezicht, die op dit moment alleen de voorwaarden schept maar die zijn niet toereikend om de procedure uit te voeren. Er dient een model te worden opgesteld, met als voorbeeld de voorwaarden zoals die in Nederland zijn opgesteld, waarin wordt aangegeven welke praktische en juridische aanpassingen er gedaan moeten worden. Dat model kan dienen als hulpmiddel bij de uitbreiding van artikel 11 van de beschikking.

Aan de hand van de opbouw van de artikelen 8 en 9 uit de Beschikking Elektronisch Toezicht kan er een artikel worden geformuleerd ter aanvulling op artikel 11 (wellicht artikel 11a) met betrekking tot de voorwaarden waar een verdachte zich aan moet houden. De huidige voorwaarden die nu aanwezig zijn op Sint Maarten kunnen dan worden geïmplementeerd.

Uit bovenstaande kan worden geconcludeerd dat het wenselijk is de huidige voorwaarden voor elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis aan te passen door middel van een aanpassing van artikel 11 en een uitbreiding in de zin van een artikel 11a van de Beschikking Elektronisch Toezicht.

7. Aanbevelingen

7.1 Juridische aanbevelingen

Ten aanzien van de juridische knelpunten kunnen de volgende aanbevelingen worden gedaan.

In dit onderzoek is het model opgenomen ten aanzien van het beleid voor de voordeurprocedure in de huidige rechtspraak van Sint Maarten⁷⁵. Het huidige model is te globaal zodat er aanpassingen in aangebracht moeten worden om elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis toe te passen. De aanpassingen moeten worden opgesteld door de Nederlandse voorwaarden te gebruiken als voorbeeld en te vergelijken met de situatie op Sint Maarten. Het model met de aanpassingen kan tevens dienen als leidraad voor de aanpassing van artikel 11 van de Beschikking Elektronisch Toezicht. De voorwaarden zoals die aanwezig zijn op Sint Maarten kunnen dienen als leidraad voor het formuleren van een artikel (wellicht 11a) met de voorwaarden waar een verdachte zich aan moet houden, indien elektronisch toezicht wordt toegepast. Deze voorwaarden zijn ook opgenomen in dit onderzoek. Het artikel 11a dient te worden opgesteld volgens dezelfde opbouw als de artikelen 8 en 9 van de Beschikking Elektronisch Toezicht.

Ten aanzien van de artikelen in de Beschikking Elektronisch Toezicht kan worden aanbevolen, om artikel 8 als voorbeeld te gebruiken bij het opstellen van voorwaarden waar een verdachte aan moet voldoen. Artikel 8.1 geeft de algemene voorwaarden voor verlof met betrekking tot de betrokkene en het plegen van strafbare feiten, drugs en de tijden. Voor elektronisch toezicht bij schorsing van de voorlopige hechtenis kan hier worden ingevuld hoe dat moet geschieden aan de hand van de voorwaarden die al zijn opgesteld in het kader van verlof met elektronisch toezicht⁷⁶. Deze voorwaarden hebben wel betrekking op de achterdeur en moeten worden aangepast voor de voordeur, maar dat kan met behulp van de voorwaarden die al zijn geformuleerd in de rechtspraak van Sint Maarten.

Artikel 8.2 geeft als bijzondere voorwaarden dat de aanwijzingen van de reclassering dienen te worden opgevolgd, aanbevolen wordt om de reclassering te laten opstellen welke aanwijzingen dat zijn in het kader van elektronisch toezicht bij het schorsen van de voorlopige hechtenis. Artikel 9 geeft aan wanneer verlof mag plaatsvinden, de periode van verlof, de duur van elektronisch toezicht en de datum van afloop. In het geval van elektronisch toezicht bij schorsing van de voorlopige hechtenis moet worden opgesteld;

- wanneer elektronisch toezicht plaatsvindt (tijdens de schorsing van de voorlopige hechtenis)
- de maximale periode van elektronisch toezicht (bepaalde tijdsduur koppelen aan delicten)
- de duur van elektronisch toezicht (afhankelijk maken van de verwachte straf)
- vaststellen van de datum van afloop (afloop is gelijk met het opheffen van de schorsing van de voorlopige hechtenis)

⁷⁵ zie bijlage 8: voorbeeld samenwerkingsproces achterdeur/ voordeur

⁷⁶ zie bijlage 8: voorbeeld samenwerkingsproces achterdeur/ voordeur

7.2 Praktische aanbevelingen

Ten aanzien van de praktische knelpunten kunnen de volgende aanbevelingen worden gedaan.

- * Om tot een effectieve samenwerking te komen waarbij de verschillende partijen informatie uitwisselen en samenwerken is het concept van een veiligheidshuis aan te bevelen. Op deze manier zijn de partijen in één ruimte ondergebracht waardoor de informatie uitwisseling en communicatie beter kan verlopen en de partijen op de hoogte zijn van elkaars werkzaamheden. In dit kader kan er ook worden gedacht aan het opzetten van een (digitale) databank, waardoor alle partijen toegang hebben tot informatie over de verdachten.
 - * De meldkamer voor het elektronisch toezicht is nu gevestigd op Curaçao. In het geval dat er een alarmmelding binnenkomt, moet er een bericht komen van Curaçao naar Sint Maarten waar de deelnemer van elektronisch toezicht zich op dat moment bevindt. De realisatie van een meldkamer op Sint Maarten zou wenselijk zijn. De Politie beschikt over een meldkamer en indien deze een volledige bezetting heeft zou er een mogelijkheid zijn om daar de controle uit te voeren op elektronisch toezicht.
 - * Op dit moment ligt het zwaartepunt van de wetgevende macht op Curaçao. Daar worden ook de beslissingen genomen voor Sint Maarten. Met de constitutionele veranderingen zou de oprichting van een departement van Justitie een manier kunnen zijn om op die manier betere besluitvorming op te stellen die meer specifiek is gericht op Sint Maarten. Op die manier kan er sneller worden gesignaleerd welke veranderingen of aanpassingen noodzakelijk zijn voor de toepassing van elektronisch toezicht.
 - * Eén van de oorzaken dat elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis niet wordt toegepast is te wijten aan het gebrek aan personeel en financiële middelen bij de betrokken partijen. Indien er meer financiële middelen en personeel gerealiseerd kan worden biedt dat een mogelijkheid om elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis in te voeren en zodoende het tekort aan detentiecapaciteit en een betere (re)socialisatie te realiseren.
-

7.3 Aanbevelingen schematisch

Voorwaarden Nederland.	Regeling op Sint Maarten.	Aanbeveling op Sint Maarten ten aanzien voor elektronisch toezicht bij de schorsing van de voorlopige hechtenis.	
		Juridisch	Praktisch
De Officier van Justitie (OVJ) kan aan de vordering voor schorsing voorlopige hechtenis voorwaarden verbinden.	De OVJ kan op Sint Maarten aan de vordering voor schorsen voorlopige hechtenis voorwaarden verbinden.	Geen aanpassingen.	Geen aanpassingen.
De OVJ vraagt een reclasseringsadvies aan.	De politie stelt de SJIB en de Voogdijraad op de hoogte en die stellen een vroeghulp rapport op.	De OVJ de bevoegdheid geven om zelf een vroeghulp rapport op te stellen.	Een (digitale) databank opstellen, zodat alle partijen de nodige informatie kunnen opzoeken en aanpassen.
In het reclasseringsadvies wordt ingegaan op duur van de ET en de inbreuk op de bewegingsvrijheid.	De OVJ stelt de periode en de bijzondere voorwaarden vast.	De duur van ET vaststellen per geval. Dit kan d.m.v. categorieën waarin een bepaald delict is gekoppeld aan een maximale duur van ET.	Geen aanpassingen.
Aard en karakter van de bijzondere voorwaarden moeten betrekking hebben op gedrag van de verdachte.	De bijzondere voorwaarden zijn gericht op resocialisatie van de verdachte	Uitbreiding van de beschikking met voorwaarden waar de verdachte zich aan dient te houden om te mogen deelnemen aan ET bij schorsing van de voorlopige hechtenis	Aanpassen van de bestaande voorwaarden, zodat deze specifiek kunnen worden toegepast bij ET bij schorsing van de voorlopige hechtenis.
Voorwaarden moeten strekken tot verwezenlijking doel van de voorlopige hechtenis	Voorwaarden zijn gericht op resocialisatie van verdachten	Voorwaarden moeten worden gekoppeld aan de schorsing van de voorlopige hechtenis.	Geen aanpassingen

Geen verdachte is op voorhand uitgesloten van ET	Niemand is uitgesloten van elektronisch toezicht (HR F. Hodge)	Opstellen van categorieën die in eerste instantie in aanmerking komen voor ET 1.minderjarigen 2.'First offenders' 3. zwak begaafden	Opzetten van een pilot ET met verdachten uit de opgestelde categorieën.
Contra-indicaties zijn gelegen in het feit dat een verdachte zich onmogelijk aan de afspraken kan houden	Contra- indicaties worden nu alleen afgegeven bij verlof met ET	In het geval dat de OVJ geen contra-indicaties heeft kan ET worden toegepast. Bij twijfel kunnen de SJIB en de Voogdijraad alsnog extra onderzoek verrichten.	Systeem opzetten waarbij de OVJ de SJIB en de Voogdijraad snel de opdracht kan geven alsnog onderzoek te verrichten.
Bij overtreding van de bijzondere voorwaarden ligt de reclassering de OVJ in, die vordering tot opheffing van de schorsing voorlopige hechtenis indient.	SJIB en Voogdijraad lichten OVJ in bij een alarmmelding, die bij de rechter de vordering indient voor ten uitvoer legging van de straf.	Aanpassen van de bijzondere voorwaarden waar een verdachte zich aan moet houden, zodat deze kunnen worden opgenomen in de Beschikking Elektronisch Toezicht onder een artikel 11a. Indien een verdachte zich hier niet aan houdt, wordt de OVJ ingelicht.	Geen aanpassingen.

Samenwerkingsproces Sint Maarten, Saba, St. Eustatius

Taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden en beslismomenten: **VOORDEURMODEL**

Cursief gedrukt zijn de eventuele aanpassingen die moeten worden verricht om dit model in te voeren voor de toepassing van elektronisch toezicht bij schorsing van de voorlopige hechtenis. Het overige model is de uitwerking zoals deze aanwezig is op Sint Maarten (mei 2009).

NR.	Taken voordeurmodel (OM/ZM opdrachtgever)	Verantwoordelijkheid	Bevoegdheden	Beslismomenten
1.	Reclassering en Voogdijraad informeren OM over ET geschiktheid van arrestant d.m.v. vroeghulprapport. <i>Officier van Justitie dient de taak te krijgen om dit rapport zelf op te stellen</i>	Reclassering en Voogdijraad <i>OVJ</i>	Informatieverstrekking	Bij verzoek vroeghulp door OvJ ex artikel 486 SvNA
2.	Voorgeleiding RC	OM	Bevel in bewaringstelling of lopend vonnis	Binnen 8 dagen
3.	OM verzoekt Reclassering en Voogdijraad schriftelijk voorlichtingsrapport uit te brengen ten behoeve van een zitting (Reclassering en Voogdijraad rapporteren ook uit eigen initiatief) <i>Indien er geen contra-indicaties zijn kan de OVJ elektronisch toezicht opleggen. In het geval van contra-indicaties brengen de SJIB en de Voogdijraad alsnog een rapport uit</i>	OM <i>OVJ/ SJIB Voogdijraad</i>	Opdrachtverstrekking	1-18 dagen na instroom op politiebureau en/of instroom HvB

4.	Uitvoering voorlichtingsrapport (in deze periode doet de Reclassering en Voogdijraad milieu onderzoek en huisbezoek) De betrokken samenlevingspartner/ huisgenoot geeft schriftelijk aan akkoord te gaan met ET - huisbezoeken afleggen - gesprek gezinsleden - tekenen 'verklaring van geen bezwaar' <i>In deze fase moeten de voorwaarden worden opgesteld waar een arrestant zich aan moet houden met het elektronisch toezicht. De voorwaarden kunnen worden opgenomen in artikel 11a van de Beschikking Elektronisch Toezicht</i>	Reclassering en Voogdijraad Op Saba en St. Eustatius: in overleg en samenwerking met Social Affairs	Advisering	Binnen 2 maanden na opdrachtverstrekking
5.	Verzending voorlichtingsrapport aan OM <i>Alleen doorzenden in het geval dat de OVJ hier om verzoekt</i>	Reclassering en Voogdijraad OVJ	Advies	Binnen 2 maanden na opdrachtverstrekking
6.	Strafzitting	OM/ZM	Strafvordering	Tijdens zitting
7.	Uitspraak	ZM	Vonnis (ET als bijzondere voorwaarden)	Twee weken na zitting
8.	Schriftelijke uitspraak vonnis (ET) wordt ter uitvoering opgestuurd aan de Reclassering en Voogdijraad en ter kennisgeving aan GW. (OM en ZM geven in vonnis duidelijk aan de periode van ET en bijzondere voorwaarden)	OM/ZM/Strafdeurwaarder/ Politie	Opdrachtverstrekking	

9.	Na ontvangst vonnis realiseert GW de telefoonaansluiting. - schriftelijk verzoek UTS/Telem - huisbezoek ter bepaling waar telefoonaansluiting moet komen <i>De technische uitvoering van ET kan worden uitgevoerd door een particuliere beveiligingsinstelling. Zodat er geen schijn van belangenverstrengeling kan ontstaan.</i>	Technische dienst GW	Telefoonaansluiting	Meteen na ontvangst vonnis realiseren 1 week voor ET datum
10.	Officiële aanmelding en aansluitingsdatum worden doorgegeven aan CCP, Piket, Reclassering - formulier 'aanmelding ET'	TD/ GW	Informatieverstrekking	Een week voor aanvang ET
11.	Aansluiting ET door technische dienst/ GW	TD/GW	Aansluiting	Vanaf moment van aansluiting
12.	ET week/maandprogramma wordt opgesteld samen met de ET kandidaat formulier <i>Het programma kan worden opgesteld aan de hand van de voorwaarden zoals die zijn opgesteld door het OM/GW</i> <i>Deze voorwaarden dienen ook te worden opgenomen in een artikel 11a BET.</i>	Reclassering en Voogdijraad. Op Saba en St. Eustatius: social affairs	Uitvoering	Gedurende hele ET periode
13.	Tussenrapportage alleen als er problemen zijn met OM	Reclassering/ Voogdijraad	Advisering	Wanneer er zich problemen voordoen
14.	Eindrapportage naar OM en kopie voor deelnemer ET - afloopbericht - kopie afloopbericht sturen naar deelnemer	Reclassering/ Voogdijraad	Advisering	Twee weken voor afsluiting

15.	Afsluiting ET en signaal voor ont koppeling aan CCP	Technische dienst/ GW	Ontkoppeling enkelband en modem	Op de laatste werkdag waarop ET periode afloopt
16.	Meenemen van enkelband en modem door GW waar de apparatuur hygiënisch gereinigd, gereviseerd en weer verpakt wordt	Technische dienst/ GW	App. klaarmaken voor wedergebruik	De dag van afsluiting dan wel z.s.m. de volgende werkdag
*	Alarmmelding tijdens de uitvoering van ET doorgeven aan Reclassering/Voogdijraad tijdens kantooruren. Buiten kantooruren zon- en feestdagen aan Piketdienst. Indien nodig overleggen zij met Saba en St. Eustatius Social Affairs <i>De alarmcentrale dient te worden gerealiseerd op Sint Maarten. De meldkamer van de politie kan dienen als meldkamer voor elektronisch toezicht.</i>	CCP	Aanmelding	30 min na alarm
*	Opsporing van deelnemer die zich heeft onttrokken aan de gemaakte afspraken, na verkrijging van opsporingsbevel van OM	Politie	Opsporing	Direct na doorgifte CCP
*	In beginsel TUL-procedure opstarten als deelnemer zich onttrekt aan ET d.m.v. afloopbericht.	OM	Vordering bij de rechter om TUL	Na afloopbericht
*	De Reclassering en Voogdijraad voert de regie over het ET traject. Alle informatie gaat naar de betrokken reclasseringswerker en medewerker Voogdijraad. Deze adviseert in de vorm van een afloopbericht OM over de verdere TUL van de straf	Reclassering/ Voogdijraad	Adviesrapport	Direct nadat situatie m.b.t. de onttrekking duidelijk is.
*	Op basis van advies van de Reclassering en Voogdijraad vordert het OM de TUL van de rechter (TUL-zitting) en geeft dit door.	OM	Uitspraak	Direct na TUL-zitting

Algemene voorwaarden Elektronisch Toezicht zoals opgesteld door het OM/ GW.⁷⁷

1. De deelnemer heeft gedurende de periode van elektronisch toezicht als vaste woon- en verblijfplaats het adres zoals in de Ministeriele Beschikking genoemd (achterdeur) of zoals vermeldt in het vonnis (voordeur). Dit adres mag niet worden veranderd zonder toestemming van de SRC.
2. Indien een deelnemer zich door ziekte of een andere oorzaak niet aan de algemene of bijzondere voorwaarden kan houden, die hij dit zo spoedig mogelijk te melden aan de SRC, voordat een voorwaarde wordt overtreden.
3. Bij ziekte langer dan een dag, of bij de tweede ziekmelding binnen de ET-periode moet de deelnemer, indien de SRC dit nodig acht;
 - melden bij de huisarts en een doktersverklaring aan de SRC overleggen.
 - aanwezig zijn op aangegeven adres, tenzij de arts iets anders heeft aangegeven.
 - bij herstel moet de deelnemer het weekprogramma hervatten, op het door SRC aangegeven tijdstip.
4. Zonder de uitdrukkelijke toestemming van de SRC kan de deelnemer geen enkele wijziging aanbrengen in het weekprogramma.
5. Het is voor de deelnemer verboden om drugs, alcohol of andere verdoven middelen te gebruiken. Tevens gaat de deelnemer akkoord met drugs- of alcoholcontroles die zijn aangekondigd of niet.
6. De deelnemer mag geen schade toebrengen aan de geplaatste apparatuur. De deelnemer moet direct SRC informeren bij schade en deze vergoeden.
7. De deelnemer gaat akkoord met de controle van de apparatuur door personeel van SKS, deze zullen zich desgewenst legitimeren.
8. Indien de SRC het nodig acht om wijzigingen door te voeren in het programma van de deelnemer, dan zal de deelnemer deze accepteren.
9. Bij urgentiegevallen kan de deelnemer contact opnemen met de piketdienst, bij kleine urgente gevallen is de piket medewerker bevoegd om kleine wijzigingen in het programma aan te brengen.
10. Indien de deelnemer zich niet houdt aan algemene of bijzondere voorwaarden, kan dit een officiële waarschuwing door de SRC tot gevolg hebben. Het CCR/ OM, de maatschappelijk werker binnen de gevangenis en de directeur GW krijgen een afschrift van deze waarschuwing.
11. Indien een deelnemer zich niet aan de afspraken houdt dan zal de SRC aan de hand van het puntenbeoordelingssysteem aan het CCR/OM voorstellen het elektronisch toezicht te beëindigen. Het CCR/OM neemt een besluit, wat terugkeer naar de penitentiaire inrichting kan betekenen. Via de SRC zal het CCR/OM de Mobiele Eenheid of de politie een signaal geven dat de deelnemer moet worden opgehaald.
12. De SRC kan bij een ernstige overtreding van de afspraken het CCR/ OM adviseren om het elektronisch toezicht direct te beëindigen. Indien deze hiermee instemt zal er direct

⁷⁷ bewerking van de Algemene voorwaarden, opgesteld GW/OM, voor SRC kan tevens worden gelezen SJIB.

bij de politie een melding worden gemaakt dat de deelnemer dient te worden aangehouden. De deelnemer wordt dan direct geplaatst in een Penitentiaire inrichting.

13. De SRC rapporteert aan het CCR/OM bij tussentijdse onregelmatigheden en na afloop van het elektronisch toezicht over het verloop ervan, eventueel met bijzonderheden. Deze rapportages maken deel uit van het dossier van de deelnemer en worden meegenomen bij de overwegingen over het toekennen van voorwaardelijke invrijheidstelling of de ingangsdatum daarvan.
14. De reiskosten die worden gemaakt in het kader van de uitvoering van het weekprogramma zijn voor rekening van de deelnemer, tenzij anders overeengekomen.
15. Het is voor de deelnemer, de huisgenoten of bezoekers niet toegestaan gebruik te maken van de aangesloten telefoonlijn. Overtreding hiervan leidt tot een officiële waarschuwing in het kader van het puntenbeoordelingssysteem en betaling van de kosten of tot een advies tot onmiddellijke beëindiging van het ET.
16. Voor de telefoonkosten, die voor rekening van de deelnemer komen wordt onderscheidt gemaakt;
 - de deelnemer met een minimumloon of hoger, die de aansluiting op eigen naam verricht en zowel de borgsom, aansluitkosten en maandelijkse lasten zal voldoen.
 - de deelnemer zonder inkomen of met een inkomen beneden het minimumloon, voor wie zowel de aansluiting als de maandelijkse lasten door DJZ wordt vergoed.Ten aanzien van de eerste deelnemer zal het gedeelte van de maandelijkse lasten boven het bedrag van NAF.100,00 per maand door DJZ worden vergoed. Het niet nakomen van de betalingsverplichtingen zal, conform het puntenbeoordelingssysteem, leiden tot beëindiging van ET.
17. in gevallen waarin deze voorwaarden niet voorzien, dient de deelnemer zich te houden aan de aanwijzingen van de SRC

8. Bibliografie

Boeken:

1. G.A.E. Thodé, Een stelsel van strafvorderlijke waarborgen, *een studie over rechtsbescherming en dwangmiddelen in de wetboeken van strafvordering van de Nederlandse Antillen en Aruba*, Wolf Legal Publishers 2005
2. Mevis, P.A.M.; A.N.J. Korenhof, *Capita Strafrecht*, Ars Aequi, Juridische Uitgeverij, 2006
3. Koster, D.A.C. ; Jansen, R.H.M. *Wetboeken van Strafvordering Nederlandse Antillen en Aruba*, Wolf Legal Publishers 2005
4. D.V.A. Brouwer, W. Wedzinga, *Voorarrest volgens het Wetboek van Strafvordering voor Aruba en de Nederlandse Antillen*, Kluwer 1997
5. D.B. Baarda, M.P.M. de Goede, J. Teunissen, *Basisboek kwalitatief onderzoek. Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek* Groningen/ Houten: Wolters- Noordhoff 2005
6. M.H. Bastiaans e.a., *Leidraad voor juridische auteurs*, Deventer: Kluwer 2007.
7. Drs. P.D. Lucas MC en J.I. de Groote, *Plan veiligheid Sint Maarten 2007*
8. Mr. S.F.C. Camelia- Römer e.a., *Evaluatie onderzoek rechtshandhaving*, de Curaçaosche Courant, 08 februari 2006

Rapport:

1. Elektronisch toezicht in Nederland, *uitkomsten van het experiment*, E.C. Spaans e.a. (WODC rapport), Den Haag 1997.
2. C. Filemon, *Project Elektronisch Toezicht*, december 2006

Jurisprudentie:

Hoge Raad 2 december 2008 s 07/ 11775, S.F. Hodge

Websites:

- <http://www.gov.an> bezocht op 03 februari 2009
- <http://sjib.net> bezocht in de periode januari/februari 2009
- <http://www.wetboek-online.nl/wet/Statuut/39.html>
bezocht op 04 februari 2009
- http://www.om.nl/organisatie/beleidsregels/overzicht/executie_afdoening
bezocht op 06 februari 2009
- <http://www.hbo-kennisbank.nl> bezocht op 10 februari 2009
- <http://rechtennieuws.nl/zoeken> bezocht op 17 maart 2009
- <http://www.reclassering.nl/samenleving/afpraak/elektronische-controle>
bezocht op 17 maart 2009
- http://www.reclassering.nl/documents/Factsheets/Factsheet_Enkelband_versie281008.pdf
bezocht op 17 maart 2009
- http://www.om.nl/organisatie/wetgevingsadvisering/penitentiar_recht/penitentiair/
bezocht op 17 maart 2009
- <http://www.justitie.nl/actueel/persberichten/archief-2007/-rechter-kan-thuisdetentie-opleggen.aspx> bezocht op 24 maart 2009
- <http://www.minbzk.nl/onderwerpen/de-nederlandse>
bezocht op 02 april 2009
- <http://www.antillenhuis.nl/web/images/Publicaties> bezocht op 03 april 2009
- <http://www.veiligheidshuis.nl/> bezocht op 07 april 2009
- <http://www.reclasseringnederland.nl/factsheets/?cid=32>
bezocht op 15 april 2009
- <http://www.rechtennieuws.nl/files/stcrt2005-252.pdf+elektronisch+toezicht>
bezocht op 20 april 2009
- <http://www.veiligheidshuis.nl/> bezocht op 28 april 2009
- <http://www.wodc.nl/onderzoeksdatabase/onderzoek-naar-georganiseerde-criminaliteit-op-de-bovenwindse-eilanden-van-de-nederlandse-antillen-fase-ii.asp>
bezocht op 13 mei 2009
- http://www.governorsxm.com/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1
bezocht op 22 februari 2009
- http://www.om.nl/organisatie/beleidsregels/overzicht/executie_afdoening/@144225/aanwijzing_1/
bezocht op 28 mei 2009

